

Radosna MISIJSKI LIST vijest

Tajna misijske ustrajnosti

Novi život u Malom domu

Mladima pokazujemo
pravu orijentaciju

Apostolat molitve

„Da Svjetski dan misija u svim kršćanskim zajednicama obnovi radost i odgovornost za naviještanje evanđelja.“

Sadržaj

Uvodnik
Papina poruka
U središtu
Iz života naših misionara

Apostolat molitve
Vijesti iz Crkve u Hrvata

Iz dnevnika jednog misionara
Misijski velikani
Zov svetosti iz Indije

Iskreno	3
Misionarska Crkva, svjedokinja milosrđa	4
Da, evangelizirati – ali kako?	6
Tajna misijske ustrajnosti	8
Novi život u “Malom domu”	9
Mladima pokazujemo pravu orijentaciju	11
Misijska nakana za listopad	12
Kardinal Puljić u Ruandi otvorio školu posvećenu ubijenom misionaru fra Vjeki Čuriću	13
Kolači od blata u Haitiju	14
Primopredaja ureda PMD-a u BiH	14
Djelovanje misijske zajednice u Župi sv. Mihaela arkandela	15
Biciklijada za misije	15
Akcija MIVA	15
Posjet misionara don Danka Litrića	16
Iznenadenje	17
Władysław Bukowiński, začetnik misije u Kazahstanu	19
“Sv. Ante Neretvanski”	20

Impressum **Izdavači:** Nacionalne uprave Papinskih misijskih djela u Republici Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini
Glavni urednik: vlč. Antun Štefan; **Zamjenik glavnoga urednika:** mons. mr. Luka Tunjić
Godišnja pretplata: Hrvatska 90 KN; Bosna i Hercegovina 24 KM; europske zemlje 30 EUR; Australija 40 AUD; Amerika 40 USD; Kanada 40 CAD
Tisak: Grafika Markulin, Lukavec; ISSN 1331-1204

Darove za različite misijske namjene i pretplatu *Radosne vijesti* možete slati na adrese i račune:

NACIONALNA UPRAVA PMD RH
Ksaverska cesta 12a, HR - 10000 ZAGREB
Tel. 01/56 35 055, Fax 01/46 69 254
E-mail: missio.croatia@zg.ht.hr
web: www.misije.hr

Kunski žiro račun:
IBAN: HR6323600001101542876
Model: HR99
u polje “Opis plaćanja” navesti svrhu uplate

Devizni račun:
Zagrebačka banka d.d., Zagreb
IBAN HR6323600001101542876
SWIFT CODE: ZABHR2X
Navesti svrhu uplate

NACIONALNA UPRAVA PMD BiH
Kaptol 32, BiH - 71000 SARAJEVO
Tel./fax: 00387/33/667-889
E-mail: missio.bih@bih.net.ba
web: www.missio.ba

Račun u konvertibilnim markama:
UniCredit Bank d.d.
Račun primatelja: 3383202200897320
Navesti svrhu uplate

Devizni račun:
UniCredit Bank d.d.
IBAN: BA393383204893626147
SWIFT CODE: UNCRBA22; No. 48-32-936261
Navesti svrhu uplate

Iskreno

Piše vlč. Antun Štefan

Obično kada pišem uvodnik za Radosnu vijest, uvijek mislim na misionare i na čitatelje, želeći s njima podijeliti ono što me u tom trenutku posebno dira. Tako će biti i ovaj put.

Mi svećenici, kao što znate, ispunjavajući odgovornosti svog poziva, svjedočimo o životnim sudbinama mnogih ljudi, koje nas znaju duboko potresti. Ispričat ću vam jedan primjer, priču života, koju već možda znate, a koju je ispričao jedan svećenik. Dobro će doći za ono što želim podijeliti s vama.

Radi se o jednom ocu obitelji, priča svećenik, koji je bio dobar vjernik i čovjek zlatnog srca. On i njegova žena imali su osmero djece. Žena mu je umrla 1968. godine. Jednoga dana, kaže svećenik, nazvala me je njegova najstarija unuka i obavijestila me da je njezin djed dostigao svoj 105. rođendan. Rekla mi je: „Živi u malom staračkom domu, no svake se nedjelje sastaje s cijelom svojom obitelji i tada pričamo o evanđelju.“ I nastavila: „Prošle nedjelje djed nam je rekao: ‘Najdraži moji, ja ću umrijeti ovaj tjedan. Hoćete li molim vas nazvati velečasnog. I izgovorio je vaše ime.’ I dodao: ‘On će već znati što treba učiniti.’“

I već sljedeće večeri sam ga posjetio. Nisam mogao govoriti s njim, jer je izgubio sluh. Nisam mu mogao ni napisati poruku da je pročitao, jer je izgubio vid. Rekli su mi da s njim komuniciraju tako da uzmu prst njegove desne ruke, i pišu po dlanu druge. Slijedio sam postupak i napisao svoje ime, slovo po slovo. Stari prijatelj je bio ushićen. Uzeo je moje ruke i stavio ih je na svoju glavu. Shvatio sam da je njegova želja bila primi-

ti svećenički blagoslov. Nakon toga suze su potekle iz njegovih slijepih očiju, a osmijeh sa njegovog lica nije silazio. Riječi koje su slijedile jako su me dirnule. Rekao mi je: „Hvala vam, velečasni! Moj je nebeski Otac jako dobar, jer vas je poslao k meni“.

Dragi čitatelji Radosne vijesti! Don Ivan Štironja, dosadašnji ravnatelj Papinskih misijskih djela u Bosni i Hercegovini, bio je urednik ovog časopisa. Njegov biskup mu je povjerio nove dužnosti, koje će on zasigurno vršiti s istim žarom, za Isusa i za ljude, kao i do sada. Za dio puta kojeg smo zajedno prošli ovih pet godina, ljudski je i kršćanski reći: Don Ivane – HVALA TI! Svećenik si zlatnog srca.

Tvoji prijatelji, misionari i misionarke, suradnici i svi čitatelji Radosne vijesti, iskreno ti zahvaljuju na svemu. Za ovaj dio naše životne priče, želim ti posvjedočiti da je naš nebeski Otac jako dobar prema nama, zato jer nam te je dao za svećenika i za prijatelja!

(Ivane, nemoj zamjeriti. Trebalo je reći. Osmijeh.)

A photograph of Pope Francis, wearing his white zucchetto and glasses, blessing a man. The man is wearing a blue patterned shirt and glasses, and has his head bowed in prayer. The background is dark and out of focus.

Misionarska Crkva, svjedokinja milosrđa

Draga braćo i sestre,

izvanredni Jubilej milosrđa, koji Crkva slavi, baca posebno svjetlo također na Svjetski dan misija 2016.: poziva nas promatrati misiju ad gentes kao veliko, neizmjereno djelo milosrđa, bilo duhovnog bilo materijalnog. Na ovaj Svjetski dan misija svi smo pozvani "izlaziti" kao učenici misionari, svaki velikodušno ulažući svoje talente, kreativnost, mudrost i iskustvo kako bi se donijelo poruku Božje nježnosti i suosjećanja čitavoj ljudskoj obitelji. Po misijskom poslanju, Crkva brine za one koji ne poznaju evanđelje, jer želi da se svi ljudi spase i dožive ljubav Gospodnju. Ona „ima zadatak naviještati Božje milosrđe, to živo srce evanđelja“ (Misericordiae vultus, 12) i naviještati ga u svakom kutku svijeta, da ono dopre do svakog muškarca i žene, bili oni mladi ili stari.

U susretu svake osobe s milosrdem Očevo se srce ispunjuje dubokom radošću; od samog početka, Otac pun ljubavi se okreće također najslabijima, jer njegova veličina i moć se otkrivaju upravo u njegovoj sposobnosti da se poistovjećuje s malenima, odbačenima i potlačenima (usp. Pnz 4, 31, Ps 86, 15; 103, 8; 111, 4). On je dobrohotan, pažljiv i vjeran Bog, koji je blizak onima u potrebi, osobito siromašnima; on ulazi s nježnošću u ljudsku stvarnost, baš kao što to čine otac i majka u životima svoje djece (usp. Jr 31, 20). Izraz koji se u Bibliji koristi za milosrđe upućuje na majčino krilo: odnosi se dakle na ljubav majke prema djeci, onoj djeci koju će ona uvijek ljubiti, u svakoj prilici i ma što da se dogodilo, jer su plod

njezine utrobe. To je također bitan aspekt ljubavi koju Bog gaji prema svoj svojoj djeci, na osobit način prema pripadnicima naroda koji je od njega potekao i koji on želi podizati i odgajati; pred njihovom slabošću i nevjerom, srce bi mu se ganulo i obuzimalo ga je suosjećanje (usp. Hoš 11, 8). On je milosrdan prema svima, njegova ljubav je za sve narode i njegova nježnost se proteže na sva stvorenja (usp. Ps 145, 8-9).

Milosrđe nalazi svoje najviše i najpotpunije očitovanje u utjelovljenoj Riječi. Ona otkriva lice Oca bogata milosrdem „o njemu on govori i tumači ga ne samo slikama i prisposodobama, već nadasve on milosrđe utjelovljuje i uosobljuje“ (Ivan Pavao II., Enc. *Dives in misericordia*, 2). Kad rado primamo i slijedimo Isusa po

Evandelju i sakramentima, možemo, uz pomoć Duha Svetoga, postati milosrdni kao što je naš nebeski Otac milosrdan; možemo naučiti voljeti kao što on nas ljubi i učiniti od svojega života besplatan dar, znak njegove dobrote (usp. *Misericordiae vultus*, 3). Crkva, usred svijeta, je prije svega zajednica koja živi Kristovo milosrđe: trajno osjeća njegov pogled i da ju je izabrao svojom milosrdnom ljubavlju. Ta ljubav nadahnjuje Crkvu u njezinu poslanju, ona je živi i daje je upoznati svim narodima kroz smjeren dijalog sa svakom kulturom i vjerskim uvjerenjem.

Tu milosrdnu ljubav, baš kao u počecima Crkve, svjedoče mnogi muškarci i žene svih životnih dobi i položaja. Značajna i sve veća prisutnost žena u svijetu misija, rame uz

rame s muškarcima, rječiti je znak Božje majčinske ljubavi. Vjernice laikinje ili Bogu posvećene žene, a danas nerijetko i cijele obitelji, ostvaruju svoj misijski poziv u raznim oblicima: od izravnog naviještanja evanđelja do karitativne službe. Priključene evangelizacijskom i sakramentalnom djelovanju misionara, žene i obitelji često bolje razumiju probleme ljudi i znaju kako im pristupiti na odgovarajući i, katkad, nov način: u posvećivanju brige životu, sa snažnim naglaskom na ljudima, a ne strukturama, te ulažući sve ljudske i duhovne resurse u izgrađivanje dobrih odnosa, sklada, mira, solidarnosti, dijaloga, suradnje i bratstva, kako među pojedincima tako i u društvenom i kulturnom životu, posebice kroz brigu za siromašne.

Na mnogim mjestima evangelizacija započinje obrazovanjem, čemu djelo misija posvećuje mnogo vremena i truda, poput milosrdnog vinogradara iz Evanđelja (usp. Lk 13, 7-9; Iv 15, 1), strpljivo čekajući plodove nakon godina sporoga izgrađivanja; na taj način dolaze novi ljudi sposobni za djelo evangelizacije i dovesti evanđelje na ona mjesta gdje se to inače ne bi moglo ni zamisliti. Crkvu se također može nazivati "majkom" također za sve one koji će jednoga dana povjerovati u Krista. Nadam se, stoga, da će sveti Božji narod i dalje ostvarivati tu majčinsku službu milosrđa, koja pomaže onima koji još nisu čuli za Gospodina da ga nađu i uzljube. Vjera je Božji dar, a ne plod prozelitizma; ipak, ona raste zahvaljujući vjeri i ljubavi vjerovjesnika koji su svjedoci Krista. Dok prolaze svijetom, Isusovi učenici moraju imati onu ljubav koja nema granica, istu onu ljubav koju je naš Gospodin imao za sve ljude. Mi naviještamo najljepši i najveći dar koji nam je dao: njegov život i njegovu ljubav.

Svi narodi i kulture imaju pravo primiti poruku spasenja koja je Božji dar svakoj osobi. To je utoliko potrebnije kad se uzme u obzir koliko je mnogo nepravdi, ratova i humanitarnih kriza danas koje tek

treba riješiti. Misionari znaju iz iskustva da evanđelje oproštenja i milosrđa može donijeti radost i pomirenje, pravdu i mir. Nalog iz Evanđelja: „Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeci ih čuvati sve što sam vam zapovjedio!“ (Mt 28, 19-20) nije nimalo izgubio na snazi; štoviše sve nas obvezuje, u trenutnim prilikama i sadašnjim izazovima, osjetiti se pozvanima na novi misionarski "izlazak", kao što sam to rekao u apostolskoj pobudnici *Evanđelii gaudium*: „Svaki kršćanin i svaka zajednica moraju raspoznati put koji Gospodin pokazuje, ali od svih nas traži se da prihvatimo ovaj poziv: izaći iz vlastite udobnosti i imati hrabrosti poći na sve periferije koje trebaju svjetlo evanđelja“ (20).

Upravo ove jubilejske godine slavi se 90. obljetnica Svjetskog dana misija, koji je pokrenulo Papinsko misijsko djelo za širenje vjere a odobrio papa Pio XI. godine 1926. Smatram stoga uputnim podsjetiti na mudre upute mojih predšasnika, koji su odredili da tome Djelu budu namijenjeni svi prilozi koji se u svakoj biskupiji, župi, vjerskoj zajednici, udruzi i crkvenom pokretu diljem svijeta prikupe za pomaganje kršćanskim zajednicama kojima je pomoć potrebna i za pružanje potpore naviještanju evanđelja do nakraj zemlje. Ni danas ne izostavimo taj znak misionarskog crkvenog zajedništva. Ne dopustimo da nam srca budu zatvorena u naše pojedinačne brige, već ih otvorimo obzorima čitavog čovječanstva.

Neka Presveta Bogorodica Marija, uzvišena slika otkupljenog čovječanstva, misionarski uzor za

Crkvu, nauči sve muškarce, žene i obitelji, njegovati i čuvati na svakom mjestu živu i tajanstvenu prisutnost Uskrsloga Gospodina, koji obnavlja i ispunja radosnim milosrdjem odnose među osobama, kulturama i narodima.

Iz Vatikana, 15. svibnja 2016.,
na svetkovinu Duhova
FRANCISCUS

Da, evangelizirati – ali kako?

Posljednjih godina u Crkvi se sve više govori o potrebi evangelizacije, s naglaskom na „novoj evangelizaciji“. Dobiva se dojam da taj termin postaje sve istrošenijim. A bilo bi fatalno ako bi ostao jedna od pastoralnih krilatica, čiji se sadržaj i domet pravo ne shvaća te da se i dalje radi uglavnom „po starom“.

1. Nejasnoće koje prate evangelizaciju

Premda je puno toga napisano i izgovoreno, štoviše još je papa bl. Pavao VI. početkom sedamdesetih godina uputio posebnu pobudnicu o evangelizaciji, a toj je temi na nov način bila posvećena i posebna biskupska sinoda (2012.), mnogi se još pravo ne snalaze u toj problematici. Istina, valja priznati da već dugo vremena evangelizaciju poznajemo uglavnom teoretski, ali se teško uočava nešto konkretno u praksi što bi joj odgovaralo, gdje bi ju se smjestilo. Zna se da su misije usmjerene uglavnom narodima koji nisu čuli za Krista, kateheza i vjeronauk za pouku i uvođenje u vjeru, a pastoral je, prema ustaljenoj praksi djelovanja i života Crkve, uglavnom sveden na liturgiju.

Ipak, ukoliko se ne shvati da evangelizacija zapravo utemeljuje promišljanje i djelovanje Crkve, ona ne bi ispunila poslanje koje joj je Isus, po

apostolima, zadao na dan svojeg uskrsnuća. Problem je što se po nekim pokazateljima ponekad taj poziv shvaća više obredno, to jest da je najvažnije krstiti sve narode u ime Oca i Sina i Duha Svetoga, ali kao da pritom u drugi plan dolazi Isusova želja da svi narodi trebaju postati Isusovi učenici, to jest ne samo da više ili manje poznaju njegov nauk, nego i da usvoje stavove i stil življenja. Dobiva se dojam da u prvom planu nije dovoljno prisutan javni i svečani navještaj spasenja koji Bog nudi u Isusu Kristu. A to je upravo ta „radosna vijest“, proglas da je došlo i ostaje na djelu Božje kraljevstvo.

Ta činjenica da je Crkva u službi navještaja i izgradnje Božjeg kraljevstva u mnogim kršćanima prilično je izbljedjela u vrijeme kad se to daleko jače mora vidjeti u njezinu služenju svijetu, i to po evangelizaciji (ili kerigmi, odnosno misionarskom propovijedanju), katehezi i liturgijskoj homiliji (propovijedi). Jer Crkva ne postoji sama za sebe, već je u službi projekta Božjeg kraljevstva, a ono se sastoji u sveopćem planu spasenja, u obnovi svih u Kristu, te u jedinstvu ljudskog roda, jednom riječju u oslobođenju ljudskoga roda od grijeha i svakog zla te njegovu promaknuću u Božjem kraljevstvu, koje je istinska utopija ljudskog srca.

Jedna od temeljnih poruka Druge vatikanske sabora jest upravo

Piše dr. Milan Šimunović

nužnost susreta s Isusom Kristom i ulazak u njegovo kraljevstvo, koje posreduje njegova Crkva. U situaciji kad se mnogi pitaju ostvaruje li se Božje spasenje nužno ulaskom u vidljivu Crkvu, konkretno Katoličku, jer Bog može i po „drugim kanalima“ (religije i vjere) spasiti svijet i odatle dolazi pomanjkanje evangelizacijske, odnosno misionarske svijesti. Valja ozbiljno shvatiti riječi pape bl. Pavla VI.: „Ne će biti naodmet da svaki kršćanin i svaki blagovjesnik u molitvi produbi ovu misao: ljudi će se moći spasiti i drugim putevima, zahvaljujući milosrđu Božjem, čak ako im mi i ne navijestimo evanđelje; no mi, možemo li se mi spasiti ako iz nemara, straha, stida – da, sv. Pavao za to kaže ‘stidjeti se evanđelja’ – ili zbog povodenja za lažnim idejama propustimo naviještanje?“ (80) Stoga će isti papa reći da Crkva postoji da bi evangelizirala, čime se ne umanjuje prinos bilo koje druge vjere, odnosno Katoličkoj crkvi ne može pripisati se neki prozelitizam i borba za „pridobivanje“ ljudi za sebe kao ustanovu ili neke svoje ideje, bilo to u Africi ili u Hrvatskoj.

2. Pred „blokadom“ evangelizacije

Mnogi će pastoralni radnici ovdje, ali i misionari u dalekim zemljama reći da je lijepo govoriti o evan-

gelizaciji, koja mora prožimati sve djelatnosti Crkve, ali što učiniti ondje gdje nema spremnosti na vjerovanje, odnosno gdje postoje silne predrasude ili nepovjerenje prema vjeri uopće, a da se o Crkvi i ne govori. Premda se može reći da to nije ništa novo, jer je to već sam Isus doživio, posebice u tzv. galilejskoj krizi uslijed odbijanja, a da i ne govorimo o iskustvu apostola i Crkve kroz cijelu povijest, ipak se može reći da je današnja situacija po mnogočemu specifična, gotovo krajnje čudna. Štoviše, kod samih je kršćana na djelu veliko nepoznavanje vjere, kod drugih znatno zasićenje i traženje nekih zamjenskih oblika religije, sve do raznih sekti.

Treba li ponavljati već poznatu činjenicu da smo upali u svojevrstnu duhovnu atrofiju, a papa Benedikt XVI. će reći u „duhovnu pustinju“, u kulturu koja na vrlo pronicljivi i oštrouman način prikazuje Boga kao nešto suvišno, odnosno beskorisno? U toj kulturi svakodnevnog življenja čovjek biva sve usredotočeniji samo na sebe i svoje potrebe, gubeći osjećaj za objektivne vrijednosti, upadajući u otuđenje etičke dimenzije života te je zato na djelu tzv. diktatura relativizma.

Sve rečeno već je poznato i doživljava se na svakom koraku. Zato se u Crkvi javlja, već od vremena sv. Ivana Pavla II., pokret druge ili nove evangelizacije, koja u središte pozornosti stavlja upravo svojevrstno novo „krštenje puta“ do istinske vjere, bez koje nema spasenja. Radi se o susretu s uvijek istim Kristom, ali danas na čovjeku primjereniji način, što uključuje i nove izričaje vjere, novi zanos i načine, stavlajući se u stav misionarskoga suputništva s tim „izgubljenim čovjekom“. Nije li potrebno premisliti redovitu pastoralnu praksu, gdje se nagomilalo puno toga što nije zapravo bitno, gdje je naglasak na običaju i obavljanju, umjesto na drugovanju s Kristom umrlim i uskrslim, na radosti vjerovanja, oprostjenja i milosrđa Božjega u Crkvi. Nije li na djelu tzv.

sakramentizam, obavljanje obreda bez potrebe za jačanjem vjere?

Mogli bismo navesti niz primjera u prilog nove evangelizacije, a time i kateheze, liturgije i sveukupna života Crkve. Dovoljna je činjenica da se praktički mirimo s postojećim stanjem, u kojem se vjernike samo „opslužuje“ sakramentima i pobožnostima. Naime još se početkom sedamdesetih godina počelo govoriti da valja premisliti liturgijska zborovanja (mise), počevši od propovijedi, da bi i dugogodišnji vjernici „zadobili spasenje“.

Gotovo da nema razlike između prve i nove evangelizacije, čak velika dijela tzv. vjernika i nevjernika, te je potrebno bogoslužni skup obraćati, da on ne bude puko okupljanje „potrošača“ religioznih stvari, već istinska zajednica vjere. Nemalen broj vjernika nije prošao krizu od koje počinje obraćenje, a bez čega nema govora o evangelizaciji.

3. Vrijeme promišljanja i korjenitih promjena

Ako smo krštenjem pozvani naviještati silna djela onoga koji nas je iz tame pozvao u svoje divno svjetlo, u novost život započetu Kristovom mukom, smrću i uskrsnućem, nije li krajnje vrijeme da se kršćani probude i počnu živjeti od tog temelja svoje vjere te da ga svjedoče i naviještaju? Kako to da u našim molitvenicima u „istinama vjere“ još uvijek nema riječi o Isusovu uskrsnuću, euharistiji kao najvećem daru i dr.?

Ako evangelizacija (nova) pretpostavlja presudnu važnost novog odnosa s Isusovom osobom, kad će zaživjeti župni susreti, odnosno kateheza odraslih, da bi se krenulo u dublje usvajanje Kristove misli, ljubavi i zamisli života u punini? U protivnome, s natruhama infantilne religioznosti ne može doći do *poevanđeljenja* svijeta.

Ako je svjedočenje bitan element u evangelizaciji, postavlja se pitanje koliko naše kršćanske zajednice pokazuju „svoje zajedništvo života i sudbine s drugima,

Činjenica da je Crkva u službi navješćanja i izgradnje Božjeg kraljevstva u mnogim kršćanima prilično je izbljedjela u vrijeme kad se to daleko jače mora vidjeti u njezinu služenju svijetu, i to po evangelizaciji (ili kerigmi, odnosno misionarskom propovijedanju), katehezi i liturgijskoj homiliji (propovijedi). Jer Crkva ne postoji sama za sebe, već je u službi projekta Božjeg kraljevstva, a ono se sastoji u sveopćem planu spasenja, u obnovi svih u Kristu, te u jedinstvu ljudskog roda, jednom riječju u oslobođenju ljudskoga roda od grijeha i svakog zla te njegovu promaknuću u Božjem kraljevstvu, koje je istinska utopija ljudskog srca. Gotovo da nema razlike između prve i nove evangelizacije, te je potrebno bogoslužni skup obraćati, da on ne bude puko okupljanje „potrošača“ religioznih stvari, već istinska zajednica vjere.

svoju uzajamnost u nastojanju svih za sve što je dobro i čestito“ (EN, 21). Drugim riječima, trude li se da kao pomirena braća i sestre postaju svojevrstna „praksa neba na zemlji“, sve dotle da izazivaju pitanja: „Zašto su oni takvi? Zašto provode takav život? Što ih – ili tko ih nadahnjuje? Zašto su među nama? Već je takvo svjedočenje šutljivo ali vrlo snažno i djelotvorno razglašavanje Radosne vijesti.“ (EN, 21)

Što je s uključivanjem upućenijih vjernika u nove evangelizacijsko poslanje Crkve, na mjesnoj i svjetskoj razini? Otvaraju li im se mogućnosti za nove motivacije i prostore djelovanja, uza službeno priznanje?

Tajna misijske ustrajnosti

RUANDA
– s. Agnezija Bilić

Gospodin. Različiti su i učinci, ali je isti Bog, koji čini sve u svima (1 Kor 12, 5–6).“

Prije nego prijedem na opisivanje naše djelatnosti u Ruandi, ne mogu a da vam ne napišem nekoliko riječi o jednoj, za mene velikoj redovnici, koju sam susrela u Burundiju. To je misionarka iz Slovenije, s. Bogdana Kavčič, milosrdnica. Ima 70 godina života, 50 godina redovničkoga i 44 godine misionarskoga služenja. U dobi od 26 godina otišla je u misije. Djelovala je u tri afričke zemlje: Ruandi, Srednjoafričkoj Republici i sad je u Burundiju. Kad sam ju upitala u čemu se krije tajna tolike ustrajnosti u misijama, odgovorila mi je ovako: „To nije moja snaga, nego Božja.“ Svaki put kad se susretnemo, ostanem obogaćenija i još više motivirana u svojemu misijskom poslanju.

Pet zajednica na afričkom području

Zajednica u kojoj su naše novakinje nalazi se odmah uz kuću gdje živim i djelujem. Dijeli nas samo dvorište. Nova zajednica, koju smo nedavno otvorile za naše postulante, u susjednoj je Biskupiji Gikongoro, udaljena 25 km od nas. Zajednica u Mugwombi, isto u našoj Biskupiji Butare, posvećena je apostolatu u domu zdravlja i ško-

li. Zajednica u Kirembi u Burundiju, gdje sam provela dvije godine, i dalje nastavlja s apostolatom u bolnici. Ja i dalje želim, pomoću sredstava koja dolaze od vas, dragi dobročinitelji, pomagati tu misiju u Kirembi gdje je djelovala s. Lukrecija. Često sam u kontaktu sa sestrama u Kirembi i pratim i dalje njihovo djelovanje, a udaljenost nije velika, dva i pol sata vožnje. Imamo dakle pet zajednica na afričkom području.

S. Cecile Akimana, iz moje zajednice, radi u centru za gluhoonijemu djecu (*Centre de Jeunes sourds-muets*) kao učiteljica. Centar vode redovnici, braća sv. Gabrijela. U Centru je smješteno 200 djece. S. Berthilde Mukanyandusi radi u dječjem vrtiću u sklopu škole *New vision Primary School* kao odgajateljica. S. Fortunee Mukamwiza radi u istoj školi kao tajnica. Svoje redovničko djelovanje nastojimo prožeti geslom naše utemeljiteljice sv. Marije Krucifikse: „Sve na veću slavu Božju“. Nalazim se blizu ceste koja vodi u poznato ruandsko sveti-

Dragi prijatelji misija i čitatelji Radosne vijesti!

Evo, nakon malo duže stanke opet vam se javljam, prvi put iz Ruande. Za Ruandu ste čuli i iz nje čitali izvještaje naših misionara, a posebno sadašnjih, don Danka Litrića i fra Ivica Perića. I meni je Božja providnost dodijelila misijsko poslanje u toj zemlji. Vrativši se s odmora u domovini prošle godine, nakon kratka boravka u Burundiju, preselila sam se u Ruandu, u grad Butare, gdje naše sestre djeluju od 1992.

Živim i radim u zajednici s još osam sestara. To je mlada zajednica i sestre se u njoj pripremaju za buduće službe, tj. pohađaju škole i studiraju. Moje poslanje je i dalje u službi zajednice. Što je to, navodi se u odlomku našeg pravila – “knjige života”, koja lijepo ocrtava službenicu milosrđa: „Svaka Službenica milosrđa, pozvana vršiti službu unutar zajednice, sudjeluje na apostolskom projektu same zajednice, Družbe i Crkve: različite su službe, ali je isti

KENIJA
– fra Miroslav Babić

Novi život u "Malom domu"

Pozdravljam vas iz sirotišta „Mali dom“ u Keniji, gdje smo ovih dana oribali vodeni spremnik i za nekoliko dana u njemu će biti vode. To je ustvari betonski spremnik koji smo izgradili prije 10 godina u nadi da će voda stizati u „Mali dom“. Bilo je to vrijeme kad sam tek došao u ovu misiju, gdje su me poslali iz Ugande, u kojoj sam proveo prve dvije godine misionarstva i naviknuo se na afrički život. Zavolio sam Ugandu i njezine ljude – plahе, mirne i srdačne – a takve je lako voljeti. Subukia, u koju su me poslali bila je na lošem glasu – udaljena, nepristupačna, bez ikakve infrastrukture, teška u svakom pogledu. I baš je mene zapala.

šte, gdje se Gospa ukazala 1981. god. i od Crkve je priznato poslije 20 god., zvano Kibeho. Kad gosti našeg misionara fra Ivica Perića idu posjetiti to veliko svetište, obrađuju i mene svojim posjetom. Tako se često u našoj kapeli zaori koja Gospina pjesma na hrvatskom jeziku.

Dragi dobročinitelji i čitatelji, iako se nisam dulje vrijeme javljala, nisam vas zaboravila u mislima i molitvi. I ovom prigodom vam želim zahvaliti na molitvama i svakoj pomoći koju ste dali za potrebe naše misije u Kirembi. Mnogo je toga poboljšano u samoj bolnici zahvaljujući vašoj dobroti i pomoći. Obnovljen je odjel hitne pomoći, izgrađeni su hodnici s nadstrešnicama koji povezuju zgrade međusobno. Podignut je sigurnosni zid uokolo vrta bolnice gdje sadimo povrće za bolničku kuhinju (jer od lopova ne može ništa ostati u vrtu) itd... Eto, toliko za ovaj put. Još mi preostaje da vas sve od srca pozdravim i preporučujem se i dalje, kako u molitve, tako i u vašu plemenitost i dobrotu, koja ima osjećaja za potrebne!

Uvijek u mislima i srcu zajedno s vama vaša zahvalna misionarka iz Ruande

Djeca zasada donose vodu u kanistrima

Moj prvi veliki zadatak bio je napraviti vodovod u selu. Provučili smo cijevi, napravili pojilišta na nekoliko mjesta, kamo će ljudi moći dolaziti po vodu, čime smo im skratili put koji svakodnevno moraju prijeći. Za jedan dio sela vodu smo pronašli na južnom kraju misije, relativno nisko pod planinom, ali nije bilo dovoljno pritiska i ta voda nije mogla dosezati do sirotišta, koje je smješteno na samom izlazu iz sela Kanyotu, što inače na jeziku plemena Kikuyu znači 'vruće mjesto'. Nažalost, nije bilo vode za „Mali dom“ pa smo pokušali riješiti problem dovodom vode s planine kroz željezne cijevi koje smo postavili niz padinu. Ali dijelovi cijevi su ubrzo počele nestajati jer su ih mještani krali i prodavali za staro željezo. Takva je životna borba, ne može se nikoga osuditi. A betonski spremnik u sirotištu koji je trebao osigurati vodu za vrijeme sušne sezone na kraju je presušio.

Djeca iz „Malog doma“, ona koja su sposobna, svakodnevno nakon škole donose vodu u kanistrima obješenima remenom o glavu. Dennis i Josephat, dva zdrava i jaka dječaka iz „Malog doma“, nedavno su ušla u spremnik, naoružana lopatama i četkama, i dobro sastrugala naslage mulja i blata koje su se taložile ovih godina. Uskoro ćemo imati vodu kojom ćemo ga napuniti, jer konačno smo pronašli rješenje.

Sudbine naših dječaka

Inače su jedanaestogodišnji Dennis i godinu dana stariji Josephat siročad koja su došla u „Mali dom“ još u ranom djetinjstvu. S Josepha-

tom je stigla i njegova mlada sestra Eunice, koja je tada imala samo jednu godinu. Nakon što im je majka umrla, a otac se nije snašao u siromaštvu u kojem su živjeli i izlaz pronašao u bijegu, četverogodišnji Josephat postao je glava obitelji. O njima je privremeno brinula starija žena iz sela, koja nas je zamolila da ih primimo u sirotište. Josephat je krao hranu po dvorištima, zbog čega je često dobivao batine, pa sam ga s mukom ulovio kad sam došao po njih. Budući da je mislio da ću ga i ja kazniti, pobjegao je od kuće i nije se pojavljivao sljedećih dana. Vidjeli su ga da se uvečer uvlači u drvenu crkvu jedne od protestantskih sekti koje su rasprostranjene na ovom području, pa smo ga tamo doslovno ulovili. Dennis ima baku, kojoj odlazi za vrijeme školskih praznika. Jedanput se vratio i zamolio da mu damo hranu, jer su im bande otele sav kukuruz iz kuće pa nemaju što jesti. Na oboji-

cu tih dječaka sručilo se breme surova afričkog života i natjeralo ih da u svojim ranjivim godinama naglo odrastu, postanu oni koji se brinu za obitelj i osiguravaju hranu. Nedavno sam, na završetku drugoga školskog tromjesečja bio sam u zbornici, a moji đaci su preda mnom odgovarali naučeno gradivo i kao svaki roditelj bio sam silno ponosan na svako dijete koje se bori da odraste i postane obrazovan i pošten čovjek.

Konačno ćemo imati vodu!

Lani su lokalne vlasti na posjedu pokraj „Malog doma“ izgradile objekt koji će služiti kao postaja za otkup i preradu povrća. Navodno je prilična svota novca „oprana“ kod gradnje samog objekata, što je uobičajena praksa visoko korumpiranih vlasti u afričkim državama. Hoće li investicija biti korisna i hoće li se stvarno ljudima omogućiti da prodaju ono što su uzgojili, tek će se vi-

djeti. Naime, oni koji su udaljeni od gradskih središta nemaju mogućnost ponuditi svoje proizvode na prodaju. Sve uglavnom završava na seoskoj robnoj razmjeni, najčešće bez novca. Ono što je utjecalo na naš život jest to što su vlasti uza sagrađeni objekt financirale bušenje tla da bi se došlo do nove vodene žile, a pošto je „Mali dom“ u neposrednoj blizini, dobili smo mogućnost da se i mi pripojimo te da konačno poteče voda u ovom skloništu za napuštenu bolesnu djecu i siročad koja su mi povjerena da o njima brinem u afričkoj divljini. Pomoću donacije kupili smo i novi plastični spremnik, koji će uz betonski osiguravati dovoljnu količinu vode u „Malom domu“. Tako će se na slavu Božju završiti i moja desetogodišnja borba s nestašicom vode u Africi. U živote ove nejakke djece unijet će promjenu koje zasada još ne mogu niti biti svjesni, jer

nikada dosad nisu imali mogućnost osjetiti što znači imati dovoljno pitke vode u svojem domu.

Dječji snovi za budućnost su svuda isti

Kad sam ostavio dvojicu svojih pomagača potpuno zaprljanih blatom, oni su se, kao što to svako jutro čine djeca u „Malom domu“, međusobno polili vodom iz posude i tako se oprali. No uskoro će voda poteći u tuš-kabini, koja je godinama služila kao spremište hrane u domu. Imamo obećanje dobrih ljudi iz Hrvatske da će nam pomoći izgraditi sanitarne prostorije za djecu u invalidskim kolicima, jer poljski zahod, koji se zasada koristi, potpuno je neprikladan.

Od drvene barake, u kojoj sam zatekao četrdesetak djece kad sam tek stigao u Subukiju, do danas se puno promijenilo, a za svaki korak morali smo uprijeti i uložiti brdo snage i volje da ga ostvarimo. Ali zato je veselje u Africi na vrhuncu za svaku malu pobjedu čovjeka nad surovom zbiljom, koja njegov goli život dovodi do granice izdržljivosti. Uskoro ćemo imati poseban razlog za slavlje ovdje u misiji, jer ćemo završiti novu veliku kamenu crkvu, koju gradimo s desetak mjesnih dečki.

Kad poraste, Dennis želi postati vozač brzog auta, a ponekad kaže i učitelj, dok Josephat želi biti pilot ili „raditi s kompjuterom“. Jer isti su dječji snovi bilo gdje u svijetu, nema veze koliko je siromašna ili bogata sredina u kojoj odrastaju. A kad si misionar, onda svaki novi dan imaš prigodu biti arhitekt i graditelj, učitelj, roditelj, vozač, svećenik... Takva punina života, još kad si okružen vedrim ljudima, s kojima glasno, punim plućima i širokim osmijehom možeš slaviti Gospodina, najljepši je dar koji ti je stigao u misionarskom paketu.

Dogodilo se tako da sam u misiji poželio otići baš jednom zgodom kad sam prelistavao misijski list *Radosna vijest*, koji je netko pred kraj mog studija bogoslovije, slučajno ili namjerno, zaboravio u mojoj studentskoj sobi. Bilo je to vrijeme mog dubljeg preispitivanja što ja doista želim i mogu dati u životu. Tako mi je *Radosna vijest* doista pokazala put na kojem sam danas.

ČILE

– s. Zlata Vrbić

Mladima pokazujemo pravu orijentaciju

Ako na karti svijeta potražimo Čile, izgled te zemlje učinit će nam se poput duge i tanke pruge na kraju svijeta. Na istoku njegova su granica veličanstvene Ande, a na zapadu Pacifik oplakuje obalu dužu od 8000 kilometara. Čile je sa svojih 4329 km, što je desetina promjera zemaljske kugle, najduža zemlja na svijetu. Stisnut između planina i oceana, prosječna mu je širina svega 180 kilometara. Sjeverna granica Čilea s Peruom naziva se Concordia i uspostavljena je 1929. mirovnim ugovorom sklopljenim u Limi. Na istoku graniči s Bolivijom i Argentinom, a na jugu se prostire sve do Antarktika, gdje je teritorij koji pripada toj zemlji omeđen 53. i 90. meridijanom.

Nevolje domorodačkih naroda

U Čileu je prije dolaska španjolskih osvajača živjelo nekoliko domorodačkih naroda s raznolikim vjerovanjima i običajima, od kojih su pleme Mapuche najveća etnička skupina. Ono i danas živi u uglavnom Araukaniji, dok se ostatak nalazi na jugu zemlje ili na sjeveru, u području pustinje Atacama. Pleme Mapuche se bori da bi povratile zemlju koja mu je bila oduzeta te da bi očuvalo vlastita vjerovanja i tradicije. Nažalost, u posljednje vrijeme pojavile su se revolucionarne skupine koje vjeruju da putem nasilja mogu postići navedene ciljeve te uništavaju poljoprivredna dobra, kuće pa čak i katoličke crkve.

Najvažniji praznik, *Fiestas Patrias*, slavi se 18. i 19. rujna i njime Čileanci slave svoju neovisnost. Katolici slave započinju „čileanskom misom“, s tradicionalnom glazbom i tekstovima narodnih pjesama prilagođenih liturgiji u kojima se ističe radost i veselje sudionika. Načelno govoreći, Čileanci su katolici i štovatelji Blažene Djevice Marije, no tijekom vremena vjera je postala mlaka pod utjecajem globalizacije, neodgovorne uporabe tehnologije i interneta te pojavom različitih sekta.

Društvo pred moralnim iskušenjima

U mnogim zemljama Latinske Amerike, pa tako i u Čileu, na vlasti su političari koji su agnostici te se donose zakoni koji ne poštuju život ili ozakonjuju istospolne brakove. Sadašnja vlada želi ozakoniti pobačaj, no kršćanske Crkve ujedinjene su u borbi za pravo na život od začeća do prirodne smrti, a na poseban način bore se protiv tog zakona.

Sve župe, katoličke škole i samostani ujedinili su se u molitveni lanac klanjanja Presvetomu Oltarskomu Sakramentu s nakanom da Bog udijeli dar rasuđivanja onima koji pokušavaju progurati taj zakon. Naša škola „Mater Purissima“ priključila se je toj inicijativi te smo organizirali četrdesetosatno klanjanje tijekom tri dana, moleći za obranu života od začeća. Da bi naše učenice sudjelovale u klanjanju s dužnim poštovanjem i da bi taj čin ljubavi dao dobre plodove, nastavnici i redovnice imaju posebnu pripremu jer su se, nažalost, mnoge obitelji udaljile od Crkve u posljednje vrijeme.

Svjedočanstvom učvršćujemo vjeru

Mladi su danas okruženi mnogim iskušenjima i opasnostima za njihovu dušu, naročito putem lošeg utjecaja sredstava društvenog pripočavanja. Upravo radi toga mi se u školi trudimo pružiti našim učenicima pravu orijentaciju živeći i svjedočeći vjeru. Organiziramo duhovne obnove i razgovore o rastu u vjeri, pozivamo ih da pristupaju sakramentima, sudjeluju u karitativnim aktivnostima... Trudimo se naviještati životom, a ne riječima. To nije lak posao, ali je lijep.

Sav taj rad temelji se na vjeri u milosrđe Nebeskog Oca i molitvenoj podršci Marijine legije, koja organizira molitveni lanac srijedom, post o kruhu prvog petka u mjesecu i vodi zajedničku molitvu *Krunice* utorkom pred likom Blažene Djevice Marije, vjerne majke i prijateljice, koja nas nikada ne ostavlja same.

Da Svjetski dan misija u svim kršćanskim zajednicama obnovi radost i odgovornost za naviještanje evanđelja.

mons. Slobodan Štambuk,
biskup hvarsko-bračko-viški

U z jesenski mjesec listopad, kao da se je bojati da izvori ne presuše, da sve lišće osušeno ne otpadne, da živost bude zamijenjena malodušnošću, da kršćanska radost naviještanja „vesele vijesti“ ne bi bila „nadoknađena“ porazom i povučenošću s bojnog polja ljepote i zanosa evandeoskoga. Taj i takav strah kao da nam je navijestila skora zima. Kao da je Božji cvjetnjak izgubio svoj čar i privlačnost, kao da su heroji umorni, heroji – navjestitelji Kristove poruke. Svjetski dan misija želi tomu doskočiti i na noge dignuti sve one koji su se, možda, zasitili trčanja po stazama Božjim. Misijska nedjelja (ove godine 23. listopada) kao da želi dati „injekciju“ našim životima i izvršiti korisnu „transfuziju“ zdrave vjerničke krvi u naš umorni kršćanski organizam. Dopuslimo joj da nam pristupi kao brižna medicinska sestra, koja je tu radi našega osvje-

ženja, pa i otrježnjenja! Potrebno je korjenito, izvorno i temeljno, uz jasnu odlučnost, „zasukati rukave“ i primiti se posla! Potrebno je obnoviti radost i odgovornost za naviještanje evanđelja! Potrebno je posegnuti za dodatnim snagama koje su potrebne za izvršenje od Gospodina povjerenog nam zadatka. Idite! Nema zastajanja! Na noge! Za veliku obitelj svijeta, za dragi dom! Treba jasnom hitnjom reći da nema spavanja! Poticaj dobiven na svetom krštenju, na dan našega jasna i glasna prihvaćanja odgovornosti za cijeli svijet, za spasenje svijeta, potrebno je obnoviti. I to je zadaća Misijske nedjelje, pa i za cijeli mjesec listopad, pa i za svaki dan u godini!

Možda bismo trebali zapitati (naše) stare očeve i majke kako je to bilo u njihovu vremenu, kako se to događala poruka evanđelja u danima koji su njima bili dodijeljeni, u njihovim mogućnosti-

ma, kako su nam i na koji način uspjeli prenijeti sadržaj vjere, prenijeti sve do naših dana ljepotu vjerovanja i svakodnevnog svjedočenja da je Krist živ, da je Krist naš Učitelj, da je njegovo evanđelje držalo na okupu naše obitelji i hranilo ih „kruhom nade“. I kako su i koliko voljeli misije, misionare?

Pjesnik, stari čakavski, svjedoči o majkama koje su *mlile* (pšenicu, kukuruz, ječam...), majke koje su „mlile i molile i volile“. Ili, prevedeno na jezik svetog Benedikta: radile i molile! Dakako, sve čineći iz ljubavi prema svojoj obitelji, prema svojim muževima, prema svojoj (brojnoj!) djeci. Silne li odgovornosti za ono vrijeme, jake li silovitosti u odgovornosti za vjeru, „za krst časn i slobodu“ djece Božje!

Jasne li poruke za svakoga od nas, ovdje i sada! Spremni za sveti dom Božji!

RUANDA - KIVUMU

Kardinal Puljić blagoslovio Centar za odgoj mladih "Otac Vjeko"

Nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, 24. rujna 2016. pohodio je misiju Kivumu u biskupiji Kabgayi u središnjem dijelu afričke države Ruande gdje je blagoslovio Centar za odgoj mladih "Otac Vjeko", posvećen ubijenom članu Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Vjeki Čuriću.

U jutarnjim satima suslavio je Svetu misu u župnoj crkvi zajedno sa mjesnim biskupom mons. Smaragd Nedeineibogye uz koncelebraciju oko 10 svećenika te sudjelovanje učenika mjesne škole koja djeluje u župi. Sudjelovale su i sestre Mirabilis Višić i Samuela Šimunović, franjevke splitske provincije koje djeluju u Kongu te s. Agnezija Bilić, službenica milosrđa koja djeluje u Rwandi.

Nakon Svete mise i veličanstvenog tradicionalnoga pjevanja učenika spomenute škole, kardinal Puljić uputio se u pratnji fra Ivica Perića, gvardijana samostana u misiji Kivumu i člana Franjevačke provincije Bosne srebrene, i mjesnoga biskupa u novoizgrađenu školu "Otac Vjeko" u Musengu koju je kardinal Puljić, zajedno sa biskupom, svečano otvorio i blagoslovio prostorije. Potom je upriličena svečana akade-

mija na kojoj su izvedene prigodne točke iz ruandske plemenske i ratničke tradicije. U svome obraćanju nazočnima biskup Smaragd zahvalio se za nesebičnu i višegodišnju pomoć njegovom narodu i zemlji te napomenuo da je tu „prolivena krv fra Vjeko koja je poveznica te zemlje sa Hrvatskim narodom te se ta veza nastavlja preko fra Ivice“.

U svome obraćanju nazočnima kardinal Puljić napomenuo je da je solidarnost jedna od bitnih poveznica u životu te se prisjetio i posvjedočio koliko je solidarnost pomogla hrvatskome narodu nakon rata u BiH. Kardinal Puljić je izrazio svoju zahvalnost mjesnome biskupu kao i fra Ivici za poziv. U svome obraćanju mladima napomenuo je da su oni budućnost Crkve i društva te da nova škola za cilj ima odgajati mlade koji će biti spremni stvarati bolje i pravednije društvo na dobrobit cijele zemlje i cijeloga svijeta. Kardinal Puljić osvrnuo se u svome govoru na rat u BiH te u kratkim crtama opisao što se dogodilo Crkvi u tome ratu te napomenuo da mržnja ostavlja teške posljedice. Kardinal Puljić je pozvao sve nazočne na bratsku ljubav i solidarnost te zaželio svako dobro

svima koji su nazočili. Projektantica zdanja je Hrvatica a škola je u cijelosti izgrađena od sredstava prikupljenih od Hrvata iz Hrvatske, BiH i iz dijaspore.

U okviru centra nalazi se Strukovna i Srednja tehnička škola koju sačinjavaju 18 učionica, uredi, knjižnica, čitaonica i druge popratne prostorije, a pohađat će je više od tisuću učenika. Izgradnju su, pored fra Ivice, vodili i Juvenal iz Ruande, Innocent, župni vikar iz Ruande, Mathias, župnik iz Ugande i Fredrick iz Kenije.

Misija u Kivumu broji oko 35 000 vjernika. Na teritoriju misije nalaze se četiri osnovne škole, jedna zanatska sa šest smjerova te jedna tehničko obrtnička sa četiri smjera. Fra Ivica je također i direktor škole koji svojim nesebičnim zalaganjem nastoji svima pomoći a posebno mladima da bi se osposobili i spremni zaplovili morem života. Fra Ivica je zasigurno dostojni nasljednik fra Vjeko koji je udario dobre temelje ovoj misiji te je podigao tu misiju u kojoj se djela milosrđa ostvaruju na slavu Božju i kada ljubav prema čovjeku patniku vlada kao jedini kriterij.

(kta/misio.ba)

SARAJEVO

Kolači od blata u Haitiju

U petak 16. rujna 2016. godine, u pratnji s. Anđe Vranješ, SMI, misionarka u Haitiju s. Liberija Filipović posjetila je Nacionalnu upravu Papinskih misijskih djela u Bosni i Hercegovini – Misijsku središnjicu u Sarajevu.

Nakon uobičajenih pozdrava i čestitki slijedio je srdačan razgovor. Njezina srdačnost, vedrina duha, otvorenost i ljubav prema misijama zračili su tijekom cijelog susreta. Premda aktivno uključena u razgovor, primijetilo se da su joj misli stalno u Domu bl. Alojzija Stepinca, s djecom kojoj služi. O djeci, ljudima i potrebitima, o uvjetima života ili bolje reći neuvjetima u Haitiju govori s puno pažnje, poštovanja i ljubavi, tako da ne bi ostavila ravnodušnim ni najindiferentnija srca. Da bi što bolje dočarala ono o čemu govori, uvijek nosi sa sobom fotografije koje ne samo da potvrđuju njezine riječi, nego jače govore od samih riječi. Na tim fotografijama nalaze se djeca, njihova škola, koju nijedno dijete s ovih i europskih prostora, uz najbolju volju, ne bi prepoznalo kao školu. Nadalje tu su kuće u kojima djeca i njihovi roditelji stanuju, koje

su sačinjene od malo lima, pokoje daske i kartona, vrlo trošne i nesigurne. Učinilo mi se da svaka prokišnjava i da svaku može odnijeti i nejači vjetar. S. Liberija je, nažalost, potvrdila da je tako. Putove, ulice i trgove oblikuje vrijeme, kiša, vjetar, prašina, ali ipak ljudi njima prometuju i prolaze i na njima trguju i razmjenjuju što imaju. Svaka prodana ili razmijenjena stvar je jamstvo da će se taj dan što pojediti i uvećava radost cijele obitelji.

Nevjerojatna je zvučala priča o "kolaču od blata" – jelu u čijem je sastavu za pravljenje i zemlja. Dobro ste pročitali: obična zemlja. Zamolio sam ju da nam, ako je moguće, pošalje koji kolač od zemlje. U takvim ne/uvjetima života možemo zamisliti koliko život vrijedi, koliko ima sigurnosti i tko vlada ovim krajem?! Razgovarajući o svemu tome, rađa se pitanje, kao krik i pobuna: Dokle ovako, imaju li ta djeca budućnosti, ima li odgovornih?! Usprikoš svemu što sam čuo i vidio, a što me duboko potreslo, optimizam s lica s. Liberije nije silazio. Stekao sam dojam da što je situacija teža, što je nebriga i ostavljenost od svijeta veća,

njezina ljubav prema tim ljudima i tomu kraju samo još više raste. Zbog toga me ne čudi njezina vedrina i srdačnost, njezina želja da se što prije vrati. Sestra Maloga Isusa donosi malim i velikim Haićanima neizmjernu ljubav Velikog Isusa, koji hoće da se svi ljudi spase. Svu neimaštinu i nebrigu svijeta umanjuje i grije ljubav s. Liberije, s. Ane i s. Mirjam.

U daru koji sam predao s. Liberiji sadržana je dosadašnja dobra volja prijatelja Papinskih misijskih djela, misija i misionara, kao i obećanje da ćemo u duhu biti povezani i da naša duhovna i materijalna potpora ne će izostati. (PMDBiH)

SARAJEVO

Primopredaja ureda PMD-a u BiH

U srijedu 7. rujna 2016. u 8 sati, u prisutnosti dvojice svjedoka, kardinala Vinka Puljića, predsjednika Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, i mons. Vlade Lukende, dijecezanskog ravnatelja Papinskih misijskih djela Banjolučke biskupije, dosadašnji nacionalni ravnatelj Papinskih misijskih djela u Bosni i Hercegovini Ivan Štironja predao je dužnost novoimenovanomu nacionalnom ravnatelju PMD-a u BiH mons. Luki Tunjiću. Tomu je događaju bila nazočna i djelatnica Misijske središnjice s. Antonela Rašić, FDC.

Dosadašnji nacionalni ravnatelj vlč. Štironja pročitao je pripravljen zapisnik primopredaje, kojim je obuhvaćena pokretna i nepokretna imovina Nacionalne uprave PMD-a u BiH, a koju predaje na upravljanje svomemu nasljedniku, sa svom službenom dokumentacijom. Tim službenim činom potpisivanja službenih dokumenta Nacionalne uprave PMD-a

– Misijske središnjice u Sarajevu učinjena je primopredaja kojom je mons. Tunjić uveden u novu službu. Nakon što je završen službeni čin potpisivanja dvojice ravnatelja, kao i dvojice svjedoka, mons. Tunjić je predao prigodne darove svomemu pret-hodniku te mu zahvalio na požrtvovnu i predanu vođenju i animiranju misijskoga djela Crkve na području BiH. Vlč. Ivan Štironja je zahvalio na daru, čestitao svomemu nasljedniku, zaželio mu Božji blagoslov u misijskom animiranju te potvrdio svoju spremnost daljnje suradnje i pomoći kad god to bude potrebno. Na kraju je kardinal Puljić zahvalio vlč. Štironji na petogodišnjem vodstvu Misijske središnjice u Sarajevu, na žarkoj misijskoj animaciji, kao i na tihoj prisutnosti na području Vrhbosanske nadbiskupije, što je posebno važno radi zajedništva mjesnih Crkava. Kao uspomenu na tu petogodišnju prisut-

nost, poklonio mu je vrlo simboličan dar – medaljon slugе Božjega nadbiskupa Stadlera. Čestitao je i novomu ravnatelju mons. Tunjiću, zaželio mu odano i plodno djelovanje u toj za njega novoj, ali veoma važnoj službi. Na dar, a kao i pripomoć, uručio mu je krunicu milosrđa.

Mons. Luka Tunjić svećenik je Vrhbosanske nadbiskupije. Na službu nacionalnog ravnatelja Papinskih misijskih djela u Bosni i Hercegovini dolazi imenovanjem kardinala Fernanda Filonija, pročelnika Zbora za evangelizaciju naroda, koji mu je uputio dekret 16. lipnja ove godine. (PMDBiH)

DONJI MIHOLJAC

Djelovanje misijske zajednice u Župi sv. Mihaela arkandela

Misijska zajednica u Župi sv. Mihaela arkandela u Donjem Miholjcu nastala je 2009. godine. Ona se za Misijsku nedjelju priprema već izdaleka. Misijska zajednica radi tijekom cijele godine rukotvorine koje se prodaju, a novac ide za školovanje djece u misijama. Svake se godine zbog toga povećava broj darivatelja za školovanje djece u misijskim zemljama. Velike su duhovne i materijalne potrebe siromašnih i nepoučenih ljudi na svakom kontinentu. Ljudi vape da im tko dođe i donese Isusa, a to su misionari. No tim misionarima netko mora pomoći, molitveno i darovima. Mi to činimo i sastajemo se svakog petka, kada s ljubavlju radimo po nekoliko sati različite ručne radove. Imamo jednu gospođu i jednu djevojku koje lijepo crtaju naš miholjački dvorac, ali crtaju i raznu drugu tematiku: cvijeće, ornamentiku, slike itd. Ostali članovi izrađuju nešto dru-

go, uvijek nešto novo, o Božiću i Uskrsu i za Miholjački sajam. Trudimo se da naši radovi budu kvalitetni. Misijska zajednica dosad je iškolovala u misijama dva bogoslova i osmero djece u Beninu, a sada pomažemo školovanje 25-ero djece u Brazilu. Ondje djeluje u misijama naša s. Beatrica Krstačić, milosrdna sestra Svetoga križa. Ima i više od 50 djece koje školuju pojedine obitelji. Školovanje je toj djeci najpotrebnije, jer im pomaže u poboljšanju njihovih životnih uvjeta.

Naša misijska zajednica redovito sudjeluje na seminarima za animatore misija u Đakovu. Ondje svjedoči o svojem radu i dobiva dodatni poticaj za misijsko djelovanje. Mi s ljubavlju radimo i primamo svakoga u našu misijsku zajednicu. Vidimo i osjećamo Božji blagoslov u našem radu. Naša župa podržava misije materijalno i duhovno. Za to smo svima od srca za-

hvalni. Zahvaljujemo u prvomu redu našem župniku vlč. Josipu Antoloviću i župnom vikaru vlč. Ivanu Begoviću, koji podupiru našu misijsku djelatnost u župi.

Ljubav prema misijama prenijeli smo i na još neke župne zajednice u susjedstvu. Tako su se u misijski rad uključile i župne zajednice u Moslavini i Golincima.

Ovim putem pozdravljamo sve misionare i misionarke po cijelomu svijetu. Mi im obećavamo molitvenu i materijalnu podršku, a oni samo neka ustraju na putu svoga poslanja.

I na kraju, sa svetim Pavlom kličemo: „Samo neka se Krist naviješta, na bilo koji način!“ Misionari u misijama, a mi ovdje misionarskom suradnjom, molitvom i djelom.

PISAROVINA - DONJA KUPČINA

Biciklijada za misije

U subotu 3. rujna 2016. bicikliralo je kroz Pisarovinu i Donju Kupčinu više od 100 biciklista, svih uzrasta, a sve u cilju druženja, rekreacije i humanitarne akcije. Biciklijadu je predvodio djelatnik Policijske postaje Jastrebarsko, a biciklirao je i načelnik Općine Pisarovina. U sklopu biciklijade organizirana je akcija MIVA (*Misijska vozila*), u suradnji sa Župom sv. Marije Magdalene Donja Kupčina i Nacionalnom upravom Papinskih misijskih djela. Iz kotizacija (po 10 kn) i dobrovoljnih priloga prikupljeno je 1545 kuna – za jedan bicikl. Biciklijada je krenula s Trga Stjepana Radića prema Donjoj

Kupčini, gdje je bilo zaustavljanje ispred crkve radi blagoslova bicikala i podjele naljepnica sv. Kristofora, zaštitnika putnika. Cilj biciklijade bio je u Zavičajnom muzeju Donja Kupčina, gdje je nastavljeno druženje uz razgledavanje muzeja, izložbu fotografija pod nazivom *Sačuvajmo sjećanja iz prošlosti sela u Pokuplju* (koja ostaje u stalnom postavu), radionicu tradicijskih hrvatskih glazbala, koje je vodio Stjepan Večković, te prezentaciju afričkih instrumenata, kao što su bubnjevi, šuškalice i puhački instrumenti. Zahvaljujemo svim sudionicima. (RV)

U nedjelju 18. rujna 2016. provedena je akcija MIVA u

KOPRIVNICA

AKCIJA MIVA

Župi sv. Leopolda Bogdana Mandića u Koprivnici. Akcijom MIVA predstavlja se važnost i potreba različitih prijevoznih sredstava u djelovanju misionara. Vozila služe misionarima za odlazak u udaljene misijske postaje, pomoć i usluge domaćim ljudima – posebno bolesnicima i učenicima, prijevoz ma-

terijal – osobito hrane i lijekova i cjelokupnu organizaciju misije. Na kraju svake mise, koje su bile u 8, 9:30 i 11 sati, župnik vlč. Dominik Vukalović, koji je i ravnatelj Papinskih misijskih djela u Varaždinskoj biskupiji, uputio je dragomu Bogu molitvu da po zagovoru sv. Kristofora, zaštitnika putnika, Božji bla-

goslov prati sve župljane na svim njihovim putovanjima te blagoslovio sva vozila.

Brojni župljani su rado donirali svoje priloge za misijska vozila, a pritom su im članovi župne misijske zajednice podijelili naljepnice MIVA-e, informativne letke o akciji MIVA, sličice sv. Majke Terezije i vrećice lavande. **(Misijska zajednice Župe sv. Leopolda Bogdana Mandića)**

PODSTRANA

Posjet misionara don Danka Litrića

U nedjelju 18. rujna brojni župljani Podstrane u crkvi Gospe od Zdravlja s radošću su dočekali misionara don Danka Litrića. On je svećenik salezijanac, rođen u Žeževici, kod Šestanovca, a svoje misionsko djelovanje započeo je 1981. godine u Ruandi.

Budući da se ovih dana nalazi na odmoru u Hrvatskoj, rado se odazvao pozivu župnika Ivica Barišića te posjetio našu župu. Predvodio je večernju sv. misu u koncelebraciji s domaćim župnikom.

Za ovaj susret, s posebnim uzbuđenjem i radošću, pripremala su se djeca nižih razreda, sa s. Augustinom. Pjevane dijelove mise predvodio je župni sastav "Dodir ljubavi", a pridružila su im se i djeca. Na početku svete mise dvije su djevojčice pozdravile misionara, a nazočne potaknule na razmišljanje što svatko osobno može učiniti za misije.

Misionar je u homiliji približio život i rad misionara u dalekoj Africi. Govorio je o mnogobrojnim lijepim, ali i teškim situacijama u kojima se je našao u 35 godina misionske službe. Posebno se osvrnuo na vrijeme teškog rata u Ruandi 1994. godine, kad je i sam bio svjedok masakra više od 1500 pripadnika manjinskog plemena Tutsi. Ujedno je zahvalio svima koji pomažu misije molitvom i materijalno te zamolio

pomoć od onih koji su u mogućnosti za izgradnju crkve Marije Pomoćnice u Kigaliju.

Po završetku misnog slavlja župnik je uputio zahvalnu riječ misi-

onararu i okupljenim župljanima. Djeca su mu predala krunicu i svoje radove, koje su marljivo pripremali. U njima su iskreno izrazili svoje želje i podršku svim našim misionarima, a posebno don Litriću. Uručili su mu i novčani prilog u kasci, a organizirali su i prigodnu prodaju krunica, čiji prihod je bio namijenjen u istu svrhu.

Nakon susreta sa župljanima don Danko Litrić je, zajedno sa župnikom, bio gost na večeri u samostanu franjevnika od Bezgrješne u Podstrani. Sestrama je govorio o svemu što ih je zanimalo, a bilo je puno toga zanimljivoga. Svatko je od nas na svoj način ostao pod snažnim dojmom svjedočanstva koje nam je pružio misionar vedra duha i široka osmijeha.

S. Augustina Vukančić

DR KONGO

– Fra Stojan Zrno

Rano je popodne. Tek je 13 sati. Odmah pozvah vjeroučitelja da mu saopćim da ćemo za jedan sat slaviti svetu misu. Kršćani su već svitu, jer su došli pozdraviti nas. Nemamo što čekati. Međutim on me iznenadi: „Ima nas za vjenčanje tri para.“ Gotovo za ne povjerovati! Ispriča mi svoj slučaj. Predlagao je svojoj ženi Mariji, s kojom nije imao djece, da se s njom vjenča crkveno, a da otpusti ženu svojega pokojnog brata, s kojom već ima troje djece i još dvoje djece od pokojnog brata i da ju vrati u njezinu obitelj. Marija mu je odgovorila: „Ne želim da te obitelj vrijeđa i da ti stalno predbacuje što si se vjenčao sa mnom nerotkinjom. I meni će stalno predbacivati da sam upropastila i tebe i tvoju obitelj. Ja ću se vratiti u svoju obitelj, a ti se vjenčaj s Albertinom.“ Dogovoreno – učinjeno.

Prije dva tjedna Jean-Pierre je odveo Mariju u selo udaljeno 70 km. Tamo joj još živi otac i dvoje djece iz prvog braka. Zanimljivo je da je Marija imala djece s prvim

Iznenadjenje

mužem, a isto tako Jean-Pierre je imao djece s drugom ženom, a njih dvoje nisu imali djece. Marija je bila vrlo vrijedna i čestita žena. I ovdje se pokazala vrlo širokogrudnom. Više je gledala dobrobit svojega dosadašnjeg muža nego svoje osobno dobro. Rekoh vjeroučitelju Williamu da se on prvi okupa i da sa sva tri bračna para pođe u kapelu, da vidi tko je spreman za krštenje, tko za vjenčanje. Kad gosti dođu u selo, prvo ih pozdrave s poklicima radosti i s mnogo buke i svakomu pruže ruku, a onda im pripreme vodu za kupanje, jer gosti dolaze uvijek prljavi s puta. U sušnom dobu ima prašine, a u kišnome blata, a uz to bude i mnogo znoja, jer se putuje pješice ili na biciklu. Kupanje se odvija po redu, po časti. Najčasniji gost ide uvijek prvi na kupanje. U njihovim očima to sam ja! Ali ja tu “čast” mogu prepustiti drugomu. Danas će William imati puno prednost, iako su prvo mene pozvali u “kupaonicu”. William uđe s bračnim parovima u kapelu, pa odmah pozvaše i mene na kupanje. U kutu okućnice zgrade malen prostor visokim palmim granama i unutra za gosta stave kantu vode i sapun. Tko ima higijenski sapun za pranje tijela, dobro je, a tko ga nema, stavi onaj za pranje rublja. Nema veze ako je sapun već rabljen.

I dok se ja bućkam u “kupaonici”, stiže i seoski poglavar i sjede u hladovinu ispod stabla blizu mene, tako da mogu pratiti sav razgovor. Razumjeh da je seoski poglavar došao zahvaliti mi za dva mosta koja smo sagradili na njegovu području prošloga sušnog doba. To je novi poglavar. Mlad je i poduzetan. I sam je osobno utovarivao na kamion kamenje za mostove. Dobro je što su smijenili onoga prijašnjega, koji čak nije ni došao na radište zahvaliti zidarima koji su zidali mostove.

Kiša od kamenja

Dok sjedimo u hladovini, naoblaci se. Poče padati jaka kiša, čak i tuča! Tuča je vrlo rijetka u Kongu. Zovu je *mvula wa mabwe*, što bi doslovno značilo *kiša od kamenja*, tj. kiša koja pada kao kamenje. Pobjegosmo u kuću. U međuvremenu netko uime seoskog poglavara donese oko pet litara *malevua* – palmina vina. I dok kiša lije i tuča lupa, raspravljamo o srednjoj školi u ovom selu. Oni sami, bez ičije dozvole, otvorili su prvi razred srednje škole i prijavili ju lokalnim vlastima kao državnu školu. Sad bi pak htjeli da škola bude katolička. Savjetovali smo im na koji bi način to mogli postići. Animator će im pomoći napisati molbe koje trebaju poslati na četiri strane. Ali gle, nigdje u selu

nema četiri lista papira! Niti kod ravnateljca osnovne škole, niti kod ravnateljca ove nove, srednje. Netko se dosjeti da istrgnu dvoliste iz bilježnice. Ma, ovaj narod je dosjetljiv. U svim se neprilikama snađu. Tu molbu trebali bi potpisati svi roditelji. Vidim da ne bi bilo loše ako bismo ovdje imali srednju školu. U dva susjedna sela postoje osnovne škole, a i ovo je selo dosta veliko, pa bi učenika sigurno bilo dovoljno. Škola bi mogla biti osvježenje za zajednicu i rasadnik novih kršćana.

Jedno drvo za jedan bombon

Kiša prestade, a seoski poglavar nas napusti. Nakon jednog sata vrati se s pijevcem. Želi mi na poseban način zahvaliti za mostove. Pijevac je ovdje najbolji dar i ne daje se baš svakomu. Spušta se noć, a William još uvijek poučava "mladence". Poslije kiše i tuče vrlo je svjež, čak pomalo i hladno. Donesoše drva, ali vrlo malo za cijelu večer. Mogli bismo večeras drhtati od hladnoće. Eto, i u Africi može biti hladno! Ma nije hladno, nego svatko ima samo ljetnu odjeću. Žene su u ovo vrijeme zauzete spremanjem večere, pa je tu oko vatre tek nekoliko muškaraca i puno djece koja vrebaju svaku prigodu da dobiju barem po jedan bombon. Velim im: „Tražite suhih drva za vatru. Svatko tko donese drva, dobit će bombon. Za tanje drvo jedan bombon, za deblje i duže dva bombona.“ Djeca se rastrčavaju i uskoro se pred nama stvori velika hrpa drva. Neka djeca su po nekoliko puta trčala u selo. Mi muškarci uz ugodnu vatru čekamo

da žene pripreme večeru i polegnu malu djecu pa da nam se pridruže te zajedno izmolimo *Kronicu*.

Zajednička večernja molitva

Kako lijepo pucketa vatra, dok odzvanjaju *Zdravomarije*! Slijede razgovori ugodni o vjeri, o životu u selu, o običajima... Dođe i seoski bolničar. Ljut je. I malo je „pod gasom.“ Često je takav. Rijetko ga se može uvečer naći trijezna. Reče da su ispekli opeke za dispanzer, ali zdravstvena služba iz Kaniame odbija pomoći gradnju. Zapravo, oni su zakasnili sa svojim opekama. Da su ih ispekli godinu prije, dobili bi pomoć. Ali sada „prošao vlak“.

Muke s afričkim krevetom

Sati prolaze. Vrijeme je poći na spavanje. Namještanje kreveta zahtijeva puno strpljivosti i dosjetljivosti da san bude barem donekle ugodan. Jer seoski afrički krevet nije kao europski. Skovan je od paralelno postavljenih kolaca, koji nisu uvijek pravi. Stoga je pravo umijeće naći povoljan položaj da krivi kolci čovjeka ne žuljaju. Po tim kolcima nabaci se jedna prostirka od trske. Na njoj se danju sjedi, a noću spava, pa je toliko izlizana da postane posve glatka i klizava. Ako krevet nije u posve ravnu položaju, što je redovit slučaj, onda čovjek provede cijelu noć boreći se da ne sklizne na pod. Taj krevet obično stave na zemlju. Na njemu spavaju odrasli ukućani i gosti. Djeca spavaju na podu, na prostirci. Ako je gost od izuzetne časti, onda unesu blokove nepečene cigle i podmetnu

ih ispod kreveta, tako da gost spava malo uzdignut od zemlje. Neki čak postave tri cigle jednu na drugu, da gost bude što uzdignutiji od zemlje. Na krevet se ne stavlja ništa osim prostirke. Zato spavaju u odjeći. Zanimljiv je običaj da se noge peru ujutro, a ne navečer pred spavanje. Obično gost nosi sa sobom jednu plahu da se njome posve pokrije i zaštiti od komaraca, a malo i od hladnoće, jer noći znaju biti svjež. Ja sam malo "napredniji". Kupio sam vreću za spavanje, koju prostrem po krevetu. U mnogim selima ima puno komaraca, posebno uz rijeke, bare, jezera i guste šume. A najviše ih je u kišno doba. Zato je dobro imati mrežicu iznad kreveta. Ali kako ju razapeti? Odgovor je jednostavan: kako bilo! Najzgodnije ju je vezati za drvenu prečku u krovu, jer su sve kolibe dosta niske. Ali često je krov već istrunuo i suha trava je puna sitnih živih bića, raznih insekata. Čim čovjek dodirne neko drvo u krovu, da bi zavezao mrežu, sva ona trulež i insekti padnu u krevet. Užasno! Stoga ja ne vežem mrežu bez ljute muke, jedino ako je komaraca toliko da se ne može spavati. Danas su mi postavili krevet vrlo visoko, da me počaste. Stavili su tri cigle jednu na drugu. Ali nesreća je u tomu što je taj stari krevet izrađen od bambusovih kolaca, koji su s vremenom postali vrlo krhki. Namjestih sve kao i obično i uvukoh se u vreću za spavanje. Ali čim legoh i počeh se namještat, uz veliki prasak popucaše suhi kolci ispod mene i ja se nađoh na zemlji. Vjeroučitelj William i animator Jean-Marie, koji su ležali u susjednoj sobi, čim začuše prasak, dotrčahu da vide što je, dok se ja iskoprcah ispod tih krhotina. Velim im da trebamo krevet, jednostavno, položiti na zemlju i problem je riješen. Ali njima se to čini kao ponižavajuće za mene, pa svakako žele podignuti krevet barem na dvije cigle i pojačati ga na sredini. Izidoše s lampama u mrklu noć tražeći dodatne cigle. Kao pravi majstori od tog zanata, brzo središe krevet i ovaj put ja legoh bez straha da ću se opet naći na zemlji.

Ujutro je bilo veliko slavlje u toj dosada skromnoj zajednici. Krstio sam petero odraslih i šestero male djece. Tri bračna para sklopila su crkveni brak. Bilo im s blagoslovom!

Władysław Bukowiński, začetnik misije u Kazahstanu

Nalazimo se u Izvanrednoj godini milosrđa, u kojoj posebno razmišljamo o djelima milosrđa, ali nastojimo i živjeti ta djela. Nama vjernicima nije dovoljno moliti za Božje milosrđe, već trebamo i sami biti milosrdni jedni prema drugima. U tom duhu imamo mnoge svetce i blaženike koji su nam ostavili bogatu baštinu kao milosrdni. Među njima ističemo svećenika Władysława Bukowińskoga. Rođen je 22. prosinca 1904. u Berdyczówu, u Ukrajini, a umro 3. prosinca 1974. u Karagandi, u Kazahstanu.

Jedna od glavnih krjeposti koje je Władysław njegovao jest čvrsto pouzdanje u Božju providnost. Za svećenika je zaređen 28. lipnja 1931. Nakon toga je predavao katehketiku u Krakovskoj biskupiji, u Poljskoj. Nakon što je 1939. godine buknuo rat, uhićen je 1940. i zatočen, a kasnije oslobođen. Godine 1945. ponovno je uhićen i osuđen na deset godina zatvora u tzv. gulagu (represivni sustav u SSSR-u koji je uključivao i koncentracijske logore za prisilni rad i zatvore; služio je za represije nad političkim protivnicima, masovno izrabljivanje, medicinske pokuse na ljudima i pritvaranje ratnih zarobljenika). Ondje je nastavljao svoj apostolat.

Podržao je i ohrabrivao ostale zatvorenike u vjeri i nadi. Premda je osl obođen 1954., morao je još provesti tri godine u Karagandi radeći teške poslove pod nadzorom. Proveo je zatim 20 godina u Kazahstanu, služeći kao župnik redovnicima raznih podrijetla i siromasima, obilazeći gradove i sela po sovjetskoj Aziji.

Proglašen je blaženim 11. rujna 2016. u Karagandi. Tog dana, nakon molitve *Andeo Gospodnji*, papa Franjo je na Trgu svetog Petra posebno istaknuo njegova djela milosrđa. „Uvijek je tijekom svojeg života pokazivao veliku ljubav prema slabima i najpotrebnijima. Njegovo svjedočanstvo se nameće kao skup duhovnih i tjelesnih djela milosrđa.“ Posebno je istaknuo koliko je trpio zbog svoje vjere i zauzimanja za siromašne.

U Godini milosrđa možemo reći da je on jedan od onih koji su shvatili da se u svakom patniku nalazi Krist kojemu treba služiti, o kojem se treba nesebično brinuti, unatoč preprekama i progonsvima.

On je svojim predanim radom s pravom smatran začetnikom misija u zemlji poznatoj kao „carstvo gulaga“. Sveti Ivan Pavao II. je više puta istaknuo patnje i muke u gulagu – jer je djelom i sam to doživio – osobito u govoru upućenu posećenim osobama u Kazahstanu, u Astani, 24. rujna 2001.: „Imam pred očima i u srcu neizrecive muke onih koji su doživjeli ne samo fizičko sužanjstvo i zatočeništvo, nego i javnu mržnju i nasilje jer se nisu htjeli odreći svoje vjere...“

Spominjemo se svakoga od njih sa zahvalnošću i poštovanjem. Na njihovim patnjama, ujedinjenim s Kristovim križem, procvao je novi život vaše kršćanske zajednice.“

Te riječi svetog Ivana Pavla II. pomažu shvatiti patnje koje je doživio bl. Władysław, ali se nije odrekao Krista, već je hrabro nosio svoj križ i hrabrio svoju braću.

Takav njegov život ostaje za nas danas izvor nadahnuća i poticaj za ostvarenje djela milosrđa u našem osobnom životu. Neka njegov zagovor prati mnogobrojne misionare i vjernike diljem svijeta koji trpe progonsvo zbog svoje vjere.

Vlč. Odilon Singbo

“Sv. Ante Neretvanski”

U vremenu kad smo proslavili kanonizaciju Majke Terezije zamolio me je urednik Radosne vijesti da napišem nešto o našem drugom "Indijcu" – o. Anti Gabriću. Vjerujem da bi mnogi vjerni čitatelji Radosne vijesti na pitanje tko im je prvi sinonim za Indiju zasigurno odgovorili: sv. Terezija Kolkatska i sluga Božji o. Ante Gabrić.

Recimo odmah na početku da je na osobni i duhovni život sv. Terezije imalo utjecaja više isusovaca, (neki i dublje nego o. Ante), od kojih ću nabrojati najvažnije. To je svakako njezin prvi duhovnik u rodnom Skoplju a i kasnije, o. Franjo Jambreković, dok su za njezina kasnijeg života u Indiji to bili belgijski isusovac o. Céleste Van Exem (1908. – 1993.), koji ju je pratio u njezinu «pozivu u pozivu», te Austrijanac o. Joseph Neuner (1908. – 2009.), koji ju je pratio u njezinu «tamnoj noći duše», kad joj se činilo da je Bog trajno odsutan iz njezine duše. Ipak, o. Ante u svojoj je poniznosti uvijek bio ‘tu negdje’, pa je dobro podsjetiti se i toga našega velikog misionara, zgoda i nezgoda iz njegova, mogli bi smo reći, sve samo ne obična života.

U filmu *Girda korači* (ime izgleda još tajanstvenije ovako izgovorno napisano, a na bengalskom znači *Učinio sam crkvu*) o. Gabrić započinje svoju priču upravo datumom rođenja 28. veljača 1915. u njegovu voljenom Metkoviću. Grad na Neretvi nije zaboravio svoga “Svetog Antu Neretvanskog” – kako je glasilo naslov izložbe fotografija Zvonimira Atletića koja je prije nekoliko godina obišla desetke hrvatskih gradova. Veliki pastoralni centar u metkovskoj Župi sv. Nikole nosi njegovo ime, a ulica u kojoj se nalazi njegova župna crkva sv. Ilije nosi njegovo ime. Ta podsjećanja vraćaju nas na obale rijeke Neretve, no jasno i onamo gdje je o. Ante ostavio svoje srce i došao na glas svetosti, na obale delte rijeke Gangesa, u blizini, po majci Tereziji svima nam poznata, indijskog

velegrada Kolkate. O desetljećima ustrajna karitativnog rada i misionarske evangelizacije svjedoče tisuće Antih pisama, ponajprije dobročiniteljima u domovini i dijaspori. Ovdje svakako moramo spomenuti da je o. Ante bio vjeran dopisnik lista *Katoličke misije*, kojemu je današnja *Radosna vijest* izravan nasljednik. Na osnovu tih pisama i izvještaja dosad je izišla cijela mala knjižnica opsegom vrlo različitih knjiga o o. Anti. Prelistavajući ih, pratimo i postaje njegova puta, zabita sela na rubu indijskog društva i države, pa su Moropai, Boshonti i Maria Polli kod mnogih hrvatskih katolika, osobito u doba Antina djelovanja, bili poznatiji nego indijski velegradi kao što su Chennai ili Bangalore (oba s više od osam milijuna stanovnika). Kako je radio dobro se ogleda u više puta

citiranu tekstu u kojem opisuje svoj "smještaj" u novoosnovanoj župi Maria Polli, u kućici iz koje je, kao i nekoliko puta prije toga, prvo potjerao zmijske, koje su ondje obitavale, a one koje nisu bile spremne poći, jednostavno, prepustio anđelu čuvaru: "Sve je tu kao u Betlehemu. Sve valja zidati. Nema tu još ni kuće ni crkvice. No oduševljenja ima kao u – raju. Iz svih novih sela ljudi su nas već čekali s vijencima, bubnjevima, cimblima. Privremeni šator je naša katedrala. Uz nju je daščara – moj župni stan. Nadbiskup se malo prepao: 'Kako ćete izdržati u toj kolibi?' A ja njemu rekoh: 'Samo me vi blagoslovite! Mnoge su ruke sklopljene za mene i za meni povjerene duše. Sve će biti dobro.'"

Tako bi se mogli redati mnogi poznati i manje poznati redci koje nam je ostavio dok je svojom ponekad i naivnom dobrotom stvarao oduševljenje među svojom sirotinjom, ali i nerazumijevanje, sumnjičenje, pa i poniženja, o kojima on sam ne piše, ali su nam poznata iz svjedočenja suvremenika. Ipak, to ga sve nije moglo zaustaviti da "gori i izgori", kako je znao reći, u misionarskom radu, očekujući nagradu, utjehu i priznanje samo od Gospodina, a ne od ljudi.

Nakon što je u sljedećoj misijskoj postaji, Jishu Polliju (Isusovu Selu), opet morao tjerati zmijske da bi se imao kamo skloniti, piše: "Recite nekoliko 'Amen' za oca Antu da bi mogao sanjati, ne o zmijama, nego o novim selima, sanjati o dušama koje čekaju na Isusa. I da zaboravi kako mu se približava 70 godina."

Cijelo to vrijeme u kontaktu je i s Majkom Terezijom. U rubrici *Malog koncila* pod nazivom *Suradnici Majke Terezije i o. Ante Gabrića* tijekom desetak godina redovito se izvještavalo o njihovom radu. Naime, nakon što su se upoznali u Kolkati, njihovi susreti, dopisivanje i suradnja bili su kontinuirani. Dok je ona još bila učiteljica u školi sestara loretinki, o. Ante je bio pozvan održati u školi duhovne vježbe. Snaga njihova prijateljstva možda se najbolje pokazala kad je Majka Tereza dobila "zvanje unutar zvanja" i počela raditi za naj-

siromašnije, na što su čak i crkveni dužnosnici sumnjičavo vrtjeli glavom, a opće je mišljenje bilo da ju treba neko vrijeme izbjegavati. O. Ante je tada spremno dolazi imati mise i biva na pomoć, ne obazirući se na sumnjičenja i glasine. Tad je o. Ante izrekao i one poznate riječi: "Ako bi se ona trebala opametiti, onda bi se prije toga Bog trebao opametiti."

"Po njezinoj želji, trebao je biti i suosnivač muške grane reda, ali tu su oboje bili poslušna djeca Crkve, iako prvi kandidat nije baš bio najbolji izbor. Majka Terezija ovako ga je opisala: "U njemu su i od njega ljudi u Bengaliji dobili Isusa. Preko njega i od njega doznali su da ih dragi Bog ljubi. Preko ljubavi oca Ante oni su doznali da su naša braća i sestre." O. Ante sličnim riječima govori o njoj: "Čovjek postaje drugačiji nakon susreta s Majkom Terezijom. Njezina jednostavnost, njezina živa, praktična vjera i ljubav osvajaju i mijenjaju čovjeka, i on onda želi učiniti nešto lijepo za Boga."

O. Ante je umro 20. listopada 1988. i sahranjen je po vlastitoj želji pod palmama u Maria Polliju, uz kapelu koju je gradio, a u grob mu je stavljena gruda hrvatske zemlje koju je sa sobom ponio iz domovine, i bočica Jadranskog mora, spojivši tako u smrti, kao što je to činio i u životu, dvije zemlje koje je toliko volio – Hrvatsku i Indiju.

Postupak za njegovu beatifikaciju započeo je na stotu obljetnicu njegova rođenja, 28. veljače 2015. Proces je već prilično uznapredovao. U hrvatskom dijelu procesa ispitani su svi svjedoci, a u indijskom dijelu taj se posao privodi kraju. Vjerujemo da će i onaj rimski biti isto tako uspješan te će o. Ante biti naš prvi misionar na časti oltara.

O. Antun Volenik

darovatelji

ZA MISIJE I MISIONARE:

Preč. N. N., Sarajevo 3.000 EUR * preč. N. N., Sarajevo 200 KM * Hrvoje Lovrić, Mostar 20 KM * Župa Kotoriba 500 kn * Ante Gelo 500 kn * Božidar Škarec 200 kn * Bruno Glavan 1.500 kn * Dominika Papić Kukić 100 kn * N. N., Split 440

kn + 390 kn * Dragica Radoš 100 kn * Dušanka Tadić 200 kn * Dušanka Tadić 200 kn * Edi Fatović 50 kn + 30 kn * Goran Šipek 50 kn * Gordana Jurković 200 kn * Gordana Radošević 100 kn * HM obrt 150 kn * Hrvoje Višić 40 kn * Iva Mustapić Ilić 200 kn * Ivana Josipović 100 kn * Ivana Josipović 100 kn * Ivanka Mihaljević 1.000 kn * Ivica Bradara 150 kn * Ivka Nedić 50 kn * Jasmina Bernat 50 kn * Jelka Balković 3.000 kn * Josip Trbara 1.100 kn * Juraj Brajnović 200 kn * Jure Glavan 100 kn * Kazo Zelić 200 kn + 200 kn * Klara Poščić Stilin 100 kn * Kristina Jurković 200 kn * Lucija Sočak Dančević 50 kn * Ljiljana Maričić 200 kn * Marija i Božo Kostešić 100 kn * Marin Lukan 50 kn * Martina Živanović 100 kn * Miroslav Šaravanja 10.000 kn * N. N. 50 kn * N. N. 200 kn * N. N., Karobja 100 kn * Neda Pauli 495 kn * Nikola Tomkić 250 kn * Pero Petanjak 100 kn * Samostan benediktinki sv. Andrije 100 kn * Samostan Kćeri Božje ljubavi, Koprivnica 200 kn * Sanda Halar 100 kn * Sandra Španić 200 kn * Sanela Kučar 100 kn * Seestre milosrdnice 200, Osijek kn * Siniša Jurić 100 kn * Tekstil Mini 300 kn * Vinko Klarić 100 kn * Zdenka Podhraški-Relja 20 kn * Zdravka Lovrić 50 kn * Zdravko Ruk 4.000 kn * Zoja Zubčić 50 kn + 50 kn * Željana Bobanović 100 kn * Župa Presv. Trojstva, Krapinske Toplice 220 kn + 150 kn + 50 kn * Župa sv. Mihovila - Lapad 2.000 kn * Župa Sv. Vlaha, Ston 150 kn * Župa Orubica 400 kn * Žurnal d.o.o. 300 kn

ZA GLADNE, BOLESNE, GUBAVE I NAJPOTREBITIJE:

Obitelj Pave i Ljube Rudelj, 50 EUR * Ivanka Vidović, Kiseljak 100 KM * N. N., Split 440 kn + 390 kn * Blaško Kivić 200 kn * Branko Dragojević 300 kn * Dario Silić 750 kn * Dobročinitelji preko o. Drage Kolimbatovića 4.070 kn + 3.100 kn * Gordana Jurković 270 kn * Ivica Vrdoljak 50 kn + 50 kn * Jadranka Bačić-Katinić 100 kn * Josip Kordić 100 kn + 100 kn * M. Majjić 100 kn * Matija Gložinić 100 kn * Matilda Labaš 20 kn * N. N. 100 kn * Nataša Plakar 300 kn * Patricia Rot Grozić 45 kn * Roko Srdarović 30 kn * Sandra Španić 200 kn * Vera Čargonja 200 kn * Željka Vodopija 200 kn * Hrvoje Cerovac 100 kn * Marija Mišić 200 kn * Milka Brunec 200 kn * Matija Knežević 750 kn * Marija Mišić 200 kn

SV. DJETINJSTVO – ZA DJECU U MISIJAMA – MISIJSKE KUTIJE:

N. N., Sarajevo 115,05 KM * N. N., Sarajevo 217,10 KM, 29,20 KM, 27,47 EUR * Maja Foretić 760 kn * Ivana Kozbur 700 kn * Stjepan Kozelka 50 kn * Sanja Nikčević 500 kn * Ljerka Berković 20 kn * Vesna Varga 160 kn * Štefica Sabolić 200 kn * Verbum d. o. o. 1.700 kn

DJELO SV. PETRA – ZA ŠKOLOVANJE SVEČENIKA U MISIJAMA:

Molitvena zajednica Emanuel, Grude 773 KM * N. N., Vogošća 30 KM * vlč. Dražan Mirčić 20 KM * vlč. Marko Crnjak 50

KM * fra Anto Šimunović 20 EUR * Župa Ljubunčić 50 KM * fra Ivo Pavić 50 KM * Župa Bihać 30 KM * Župa Jajce 50 KM * Župa Livno 50 KM * Župa Barlovcji 20 KM, 20 KN * Župa Viđoši 50 KM * Župa Sokoline 10 EUR * Župa Petričevac 50 KM * vlč. Mile Ančić 50 KM * Župa Stara Rijeka 51 KM * vlč. Pero Ivan Grgić 50 KM * mons. Anto Orlovac 100 KM * Župa Bila 50 KM * Župa Prijedor 50 EUR * Marko Vidović 50 EUR * Župa Bosanska Gradiška 100 KM * Župe Drvar/Bosansko Grahovo 50 KM * Samostan Gorica, Livno 50 KM * vlč. Ilija Piličić 20 KM * vlč. Anto Barešić 20 KM * vlč. Žarko V. Ošap 100 KM * Župa Čuklić 30 KM * Župa Podhum 50 KM * Župa Marija Zvijezda 80 KM * vlč. Ivica Božinović 30 KM * mons. Vlado Lukenda 100 KM * vlč. Karlo Višatički 40 KM * N. N., Split 440 kn + 390 kn * Tomislav Bilić 150 kn * Stjepan Harča 340 kn * Nikola Crnković 100 EUR * Tomislav Bilić 150 kn

ZA GLADNU DJECU:

N. N., Vogošća 30 KM * Irena Šimić, Humac 30 KM * Župa sv. Ilije Proroka, Čemerno 44 KM * Vojarna bl. Ivana Merza, Rajlovac 30 KM * Mihaela Viskov 300 kn * Ivan Slišković 200 kn * Ivanka Kusturčić 50 kn * Miroslav Brašnić 400 kn * Kata i Marijana Oršolić 30 EUR * Ivo Filipović 705 kn * Vikica Šalić 300 kn * Ivanka Kusturčić 50 kn * Marinko Hudolin 200 kn * Vesna Hečimović 100 kn * Ivanka Kusturčić 30 kn * N. N. 100 kn

ZA ŠKOLOVANJE DJECE U MISIJAMA:

Ivanka Doko, Čitluk 25 KM * Komping d.o.o., Vitez 50 KM * Mara Jurić, Bijelo Polje 70 KM * Anda Mihaljević, Nova Bila 100 KM * Manuela Ivić, Živinice 50 KM * Lidija Ivić, Živinice 200 KM * Antonija Marjanović 100 KM * Dujmić Dubravko 100 kn * Aco Balorda 100 kn * Anda Svoboda 50 kn * Anđelka Jukić 100 kn * Anica Pušić 700 kn * Anton i Danica Matić 600 kn * Berislav Drakulić 100 kn * Boris Smoković 100 kn * Božena Galović 50 kn * Božica Lendarić 100 kn * Danica Humek 20 kn * Danica Kristić 100 kn * Danijel Oprauš 100 kn * Dario Maradin 100 kn * Doris Marasović 100 kn * Eddy Rot 240 kn * Gordana Horvat 100 kn * Helena Prpić 100 kn * Ivan Berljafa 95 kn * Ivana Kučinac 400 kn * Ivanka Boras 100 kn * Ivanka Janješ 30 kn * Janko Janković 50 kn * Josip Rajković 200 kn * Josip Rajković 200 kn * Katica Ramadža 200 kn * Lucija Poljak 100 kn * Marija Galić 50 kn * Marija Korovljević 20 kn * Marija Korovljević 20 kn * Marko Sinti 200 kn * Marko Sinti 200 kn * Marko Stipić 50 kn * Matilda Osrečki 100 kn * Mihael Popinjač 100 kn * Mijo Gašparec 200 kn * Milka Vladović 100 kn * Mira Lučić 300 kn * N. N. 150 kn * Nada i Slavko Guzobad 100 kn * Nada Santini di Sabatino 150 kn * Nada Vuković 50 kn * Nada Pavić 200 kn * Obitelj Oroz 200 kn * OPG Nikica Žampera 1.000 kn * Senka Dominiković 100 kn * Silvije Kučinac 400 kn * Silvije Kučinac 200 kn * Sonja Kovačević 300 kn * Sunčica Čoklica 50 kn * Štefica Sabolić 50 kn * Tihomir Tičinović 500 kn * Tomislav Skroza 200 kn * Venka Šunjerga 350 kn * Verica Grbić 270 kn * Veronika Valičević 50 kn * Violeta Jandrić 100 kn * Zorka Džaja 200 kn * Željko Nikolić 50 kn *

ZA MISIJE I GLADNE U KONGU:

Ivana Miličević, Čitluk 50 KM * Orlando d.o.o., Grude 1.000 KM * Župa Srednja

Slatina 100 EUR * Rosa, New Castl 100 AUD * J. Š. 20 EUR; N. N. 80 KM * Valentina Opačak 200 kn * Blaško Kivić 100 kn * Božo i Daniela Lončar 150 kn * Dario Časar 100 kn * Irena Sanjek 200 kn * Ivan Slišković 200 kn * Ivan Vrbanić 100 kn * Ivan Vrbanić 200 kn * Kata Sabelja 100 kn * Klaudia Gagić 1.520 kn * Lidija Petrač 70 kn * Maja Peraica 200 kn * Maja Peraica 200 kn * Marija Vuković 100 kn * Mate Barić 15 kn * Mate Barić 15 kn * Matija Knežević 50 EUR kn * Mirna Noethig 100 kn * Mladen Crneković 100 kn * Nikola Horvat 100 kn * Ružica Medvarić Bračko 100 kn * Siniša Hajsok 20 kn * Srećko Botrić 150 kn * Vesna Mohorović 80 kn * Viktorija Vičić 100 kn * Željana Nižić 50 kn

ZA MISIJE I GLADNE U TANZANIJU:

Mato Miličević, Srednja Slatina 100 EUR * Župa sv. Franje, Rašeljke 500 EUR * Robert Skejić 150 kn * Matko i Ana Roić 400 kn * Filip Grubišić 200 kn

ZA MISIJE I GLADNE U BENINU:

Ruža Doknjaš 30 kn + 30 kn * Ana Mrgan 100 kn * Armando Illich 150 kn * Jasna Majcen 100 kn * Jasna Matušek 50 kn * Lidija Jušić 50 kn * Ljiljana Lukač 200 kn * Slavica Bilandžić 100 kn

ZA MISIJE, GLADNE I IZGRADNJU ŠKOLE U RUANDI:

Ivan Prskalo, Mostar 20 KM * Molitvena zajednica Emanuel, Grude 330 KM * Luca Anić 300 KM * Župa Srednja Slatina 100 EUR * Jozo Čurković 100 kn * Igor Pivac 1.000 kn * Katarina Vajdoher 100 kn * Marija Barić 15 kn * Marija Barić 15 kn * Marin Babić 200 kn * Marin Babić 200 kn * Milan Čogelja 50 kn * Romano Tripalo 150 kn * Ružica Medvarić Bračko 100 kn * Srećko Botrić 150 kn * Stana Prskalo 150 kn * Zoran Zorica 100 kn

ZA MISIJE I GLADNE U ZAMBII:

Mato Miličević, Srednja Slatina 100 EUR * Svećenici Banjalučke biskupije 1.100 KM * Marija Bartošek 200 kn * Anonimni darovatelj iz župe Kaptol 3.000 EUR * Marija Puharić 40 kn

ZA MISIJE I GLADNE NA HAITIJU:

Ivo Lacić, Privlaka 200 EUR * Nikolina Petrović, Vitez 5 KM * Đuro i Božica Antunović, Velika Mlaka 100 EUR * vlč. Ivan Janeš 1.000 kn * Lucija Vujičić 500 kn

ZA MISIJE I GLADNE U EKVADORU:

Ivan Bošnjak 100 kn + 100 kn * Matija Knežević 50 EUR

ZA MISIJE I GLADNE NA SALOMONSKIM OTOCIMA:

N. N., Split 440 kn + 390 kn

ZA MISIJE I GLADNE U KAMERUNU:

Ružica Medvarić Bračko 100 kn

ZA MISIJE I GLADNE U BURUNDIJU:

Nada Hrga 300 kn

ZA MISIJE I GLADNE U UGANDI:

N. N., Vogošća 30 KM * Siniša Skočibušić, Mostar 50 KM * Luca Pavlović 3.715 kn

ZA MISIJE U RUSIJI:

Siniša Skočibušić, Mostar 50 KM

ZA SVETE MISE U MISIJAMA:

Draga Sentić, Neum 100 KM * Marija Ratkić 500 EUR * Timotej Vuković 250 kn * Matija Knežević 100 kn * Matija Knežević 200 kn * Župa Žedno Arbanija 5.000 kn

ZA AKCIJU MIVA - MISIJSKA VOZILA:

Preč. N. N. Sarajevo 2.000 KN * Župa sv. Ane – Žabljak, Usora 500 KM * Župa

sv. Ilije Proroka, Ularice 420 KM * Župa Uzvišenja sv. Križa, Jelaške 140 KM * Župa sv. Ivana Krstitelja, Uzdol 267 KM * Župa sv. Ivana Krstitelja, Ružiči 885 KM * Župa Čardak 140 KM * Župa sv. Leopolda Mandića – Brijesće, Sarajevo 76,90 KM * Župa Crkvice, Zenica 300 KM * Župa sv. Ilije Proroka, Čemerno 36 KM * Tihomir Ciglar 200 kn * Adam Okruglić 100 kn * Aldo Raphael Šimonović 100 kn * Anđelka Jukić 50 kn * Anđelka Ramić 15 kn * Anica Friščić 50 kn * Anita Vučković 100 kn * Ankica Štefanac 50 kn * Ant Čović 150 kn + 100 kn * Anton Milokanović 30 kn * Antonija Iksavić 200 kn * Antonija Sitar 50 kn * Antun Kirin 100 kn * Aurelije Dovrančić 200 kn * Barica Pokupčić 50 kn * Blaženka Javor 100 kn * Božica Deželjin 50 kn * Božo Čubelić 1.000 kn * Cecilija Barbiš 300 kn * Cecilija Kožnjak 100 kn * Dajana Ban Torcello 50 kn * Damir Kapetanović 100 kn * Damir Kapetanović 200 kn * Damir Tunuković 50 kn * Dario Maradin 100 kn * Darko Oprauš 100 kn * Dean Percan 50 kn * Dragan Juređša 50 kn * Dragica Radoš 100 kn * Dražen Zrile 650 kn * Elvira Žmač 200 kn * Elvis Bošnjaković 500 kn * Elvis Švić 50 kn * Floreani 20 kn * Anka Francetić 100 kn * Francika Qivlaku 400 kn * Franjo Kovač 30 kn * Gabrešić 60 kn * Hrvoje Pribudić 40 kn * Ivan Markovinović 100 kn * Ivan Mendica 100

kn * Ivan Pintar 50 kn * Ivana Uglešić 100 kn * Ivana Urošević 50 kn * Ivanka Zuzic 200 kn * Ivica Koprivnjak 1.000 kn * Jakov Pavić 50 kn * Josip Bronzović 50 kn * Josip Munivrana 17 kn + 17 kn + 18 kn + 19 kn + 29 kn * Josip Rajčić pok. Marka 40 kn * Jure Kusić 20 kn * Kaja Sarčević 50 kn * Katarina Ivaniš 20 kn * Knjigovodstveni servis Majer 100 kn * Krešo David 200 kn * Kristina Gašparini 50 kn * Kristina Mikšić 50 kn * Krunoslava Ružak 100 kn * Lidija Sušac Peičević 50 kn * Luca Radman 20 kn * Ljubica Milokanovic 100 kn * Mara Slamić 30 kn * Marica Zohar 20 kn * Marija Cimerman 100 kn * Marija Dučić 200 kn * Marija Kovačev 50 kn * Marija Križek 200 kn + 200 kn * Marija Pakjović 100 kn * Marija Panijan 20 kn * Marijan Šarabača 100 kn * Marijn Schmidt 30 kn * Marino Majdak 100 kn * Marko Knežević 20 kn * Martina Vučković 100 kn * Mato Filaković 100 kn * Milan Bartolić 200 kn * Milka Tomašković 100 kn * Miljenko Pužar 50 kn * Miljenko Šutej 100 kn * Mirko Androšević 80 kn * Nada Bereš 50 kn * Natko Blagojević 100 kn * Nedjeljka Bacelj 200 kn * Nenad Pamić 2.360 kn * Nenenka Zrno 100 kn * Nenka Oreščanin 100 kn * Nevenka Dobrila 300 kn * Obitelj Antić 95 kn * Olga Medeš 50 kn * Sudionici biciklijade u Župi Donja Kupčina i Općini Pisarovina 1.558 kn * Pavao Modić 100 kn

* Pero Petanjak 50 kn * Ranka Radonić 50 kn * Renata Ljiljanić 50 kn * Robert Jurišić 25 kn * Roko Čelan 100 kn * Ruža Rakijašić 500 kn * Ružica Močan 100 kn * Ružica Velić 200 kn * Slađana Čargonja 200 kn * Spec. pedijatrijska ord. Šime P. 800 kn * Stanko Milić 100 kn * Stoše Krunic 100 kn * Tea Vosnik 100 kn * Tena-Zlata Garibović 50 kn * Tereza Đurić 200 kn * Tone Debeljak 80 kn * Vera Markotić 2.000 kn * Vesna Begović 200 kn * Vesna Šuker 100 kn * Vladimir Krešić 50 kn * Vladimir Nadrčić 100 kn * Zdenka Evačić 100 kn * Zdravka Barišić 200 kn * Zdravko Farkaš 100 kn * Zdravko Kajner 200 kn * Željka Balen 50 kn * Željka Vukić 50 kn * Željko Kusić 200 kn * Župa Boraja 1.200 kn * Župa Dugi Rat 800 kn * Župa Gračani 2.500 kn * Župa Rakovica 2.000 kn * Župa Rođenja Marijina, Labin 1.050 kn * Župa sv. Luke, Novska 700 kn * Župa Zadvarje 300 kn + 200 kn * Župa Vojnić 1.100 kn * Župa Veliškovci 230 kn * Župa sv. Vida, Varaždin 8.000 kn * Župa Sv. Vlahu, Ston 150 kn * Župa Uskrsnuća Kristova, Čepin 2.200 kn * Župa Pakoštane 200 kn

POŠTANSKE MARKICE I TELEFONSKE KARTICE:
Lucija Dančević Sočak * Djelatnici Ordinarijata Varaždinske biskupije * N. N., Šibenik

ZA MASLINOVE GRANČICE:
Župa Ivanec Bistranski 1.010 kn

MISIJSKA KRIŽALJKA – LISTOPAD 2016.

Radosna vijest	Kljast	Prerađivač vune	Zrak	Ostatak kave	Prvak	Muška osoba	Krisno ime svećice	Veznik	Konjska snaga	Kraj	Opasna zvijer	Uzvik	Radosna vijest
Nova svetica misionarka													
Samouvjeravanje (množ.)													
Poglavlar kneževine					ŠNR Ili (eng.)				Srebro Otok			Z Okot	
AAR				Stara mjera (množ.) Fosfor				Izotopi ozona Godišnjak					
Tremolo (skrać.)			Mladunčad svinje							Život vječni Preživač u Africi			
					Rotor		Gol Prijedlog				Prema I (lat.)		
					Gospina majka			Nov (str.) Uglijik					Prvo slovo
					Prebiva- lišće svećice								

Rješenja iz prošlog broja: ĆIRIL I METOD, STAROSLAVENSKI, SOLUN.

